

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархияепископэу Тихон фэклэ

ЛЪЫТЭНЫГЪЭШХО ЗЫФЭТШЫРЭ ДИН ПАЩЭР!

Чыристан мэфэкIыином — Пасхэм фэшI Ори, чыристан диныр зылэжыгъэрэ пстэуми тышфэгъушIо!

Мы мэфэкIым обществэм ищылэныгъэ чIыпIэ гъэнэфагъэ иеубыты, тыгъухэм гушIуагъо, шIулэгъу, гукIэгъу кыарелгъэхэ.

Пасхэм унагъо пэпчэ гушIуагъо кыфеххы. Мы мэфэкIым лъэпкэ зэфэшхьафхэм къахэкIыгъэ, дин зэфэшхьафхэм арыгъозэрэ цIыфхэр зэреххы, зэгурылонгъэрэ нахэ егъэнытэ.

БэмшIуэ Москварэ Дагыстанрэ къащыхъугъэ тхьамыкIагъохэр IубытыпIэ кызыфашIыгъэ, экстремистхэм Урысыем ищынсэрэ лъэпкэхэр зэкъуачын, ахэм азыфагу дин джэзгъогъуныгъэ кыралгъэхан зэрамылэкIыцIым тицыхэ телъ.

Урысые Православнэ Чылысым цIыфхэр фегъасэх алгъэпсэ икIежыгъэ ашIэным, ягушгъэлэжыгъэ зыкIегъэ-Iэтыгъэным, зэфагъэм, гъэпсын IофшIэным рыгъозэнхэм. Чыристанхэм IофышIухэр зэрахъхъэ, къагъотхэм афэгъумэкIыгъэ, ягукIэгъу тхьамыкIэхэм, сымаджэхэм алгъэпсэ Пасхэ лъапIэр хагъэуэфыкIы.

Епархиямрэ республикэм икъэралыгъо хабзэ иорганхэмрэ азыфагу илэ зэпхыныгъэмрэ зэгурылонгъэмрэ тапэкIи нахэ зэрэнытэцIхэм тицыхэ телъ.

Ори, Адыгэ Республикэм ищынсэрэ чыристан диныр зылэжыгъэрэ пстэуми псауныгъэ пытэ ишIуиIэнэу, шIум, гушIуагъом ишIуащымыкIэнэу, ти Хэгъэгъушхо — Урысыем апае ишIуиIофшIэн гъэхъэгъагIэхэр ишIуишIыгъэу тышфэгъушIо!

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
и Тхьаматэ игуадзэу САПЫЙ Вячеслав

Адыгэ Республикэм и Президент иунашъу

Зидунай зыхъожыгъэхэр агу
кызыщагъэкIыжыгъэрэ мафэм (Радоницэм)
ехылагъ

Зидунай зыхъожыгъэхэр агу къагъэкIыжыныр хабзэ зэрэхъугъэм тегъэпсыхъагъэу, Мыекъуапэрэ Адыгеимрэ яепархияе идин пащэу, епископэу Тихон кызырэкIэлэ-Iугъэм теткIэ:

1. Зидунай зыхъожыгъэхэр агу къагъэкIыжыным псе Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцкIэкIо органхэм япашэхэм 2010-рэ ильэсым мэлылфэгъум и 12-м IофышIэхэм зыгъэпсэфыгъо мафэ аратынэу.

2. ЧыпIэ зыгъэIорышIэжыным иорганхэм, зэхэцэн-правовой лъапсэу яIэм емылгытыгъэу, нэмыкI органхэмрэ организациехэмрэ япашэхэм зидунай зыхъожыгъэхэр агу кызыщагъэкIыжыгъэрэ мафэм яIофышIэхэм зыгъэпсэфыгъо мафэ аратыныр игъоу афэлгъэгъуэнэу.

Адыгэ Республикэм и Президентэу
ТХЪАКIУЩЫНЭ Аслъан
къ. Мыекъуапэ,
мэлылфэгъум и 1, 2010-рэ ильэс
N 40-рп

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Адыгэ Республикэм ищынсэрэ япсауныгъэ икIэухъу-мэн иIахышхо зэрэхышIыгъэрэ, ильэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыриIэу Iоф зыришIэрэм ыкIи къэралыгъо учрежде-ниеу «Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщыр» кы-зызIуахыгъэрэ ильэс 50 зэрэхъурэм афэшI Адыгэ Респуб-ликэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэ-шъошагъ Нэпсэу Заремэ Мурат ыпхъум, къэралыгъо уч-реждениеу «Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым» иоперационнэ медсестра шъхьалэ.

СЫМЭДЖЭЩЫМ ИМЭФЭКИ ХИГЪЭУНЭФЫКIЫГЪ



Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщыр загъэпсыгъэрэ ильэс 50 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ торжественнэ зэхъыгъэ АР-м икъэралыгъо филармоние тыгъуасэ шыкIуагъ. Iофтхьабзэм хэлэжыгъэ АР-м и Президентэу ТхьакIушынэ Аслъан.

Медицинэм иIофышIэхэу, ветеранхэу кызырэгъуогъэхэм республикэм ипашэ игуапэу къафэгъушIуагъ.

— IлэшIэгъуныкIо хъугъэу мы сымэджэщым Iоф щызышIэрэ врачхэм, медсестрахэм, лаборантхэм, нэмыкIхэм республикэм ищынсэрэ цIыфхэм япсауныгъэ

къаухъумэзэ япшгъэрылгъэрэ агъэцкIэх, ашкIэ ахэм лъэшэу тафэ-раз, — кыIуагъ ТхьакIушынэ Аслъан. — Непэ псауныгъэрэ къаухъумэгъэным исистемэ хэхъо-ныгъэхэр егъэшIыгъэнхэр Iофы-гъо шъхьалэу тэпашхъэ итхэм ащыщ. Зэфэхысыжыгъэрэ тшIы-мэ, сымэджэщым истационар от-

деления 5-м гъэцкIэ-жыныхэр яшIылэгъэн-хэм мы аужырэ ильэси-щым сомэ миллиони

140-рэ фэдиз пэIудгъэхъагъ. Юби-лей ильэсым сомэ миллион 50 зы-осэ магнитнэ-резонанснэ томо-граф мы учреждениехэм иIэ хъушт. Непэрэ шапхъэхэм ади-штэрэ клиникэ гъэпсыгъэным, ащ епхыгъэу Iоф зышIэшт травмато-логиемкIэ ыкIи лъынтфэхэм зы-щяIэзэхэрэ гупчэхэр кызылгъы-гъэнхэм джырэ лъэхъан ыуж тит. Ащ фэдэ лъэIу тилэу УФ-м псау-ныгъэрэ къаухъумэгъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Ми-нистерствэ зыфэдгъэзагъэти, кыддыригъэштагъ.

Ныбджэгъу лъапIэхэр, шъуимэ-фэклэ псе джыри зэ сыгу кызыдлэу сышIуфэгъушIомэ сшIоигъу, псау-ныгъэ пытэ шъуиIэу, шъуигъэхъа-гъэхэм ахэхъо зэпытэу шъушыIэ-нэу шъуфэгъэIо!

Псауныгъэрэ къаухъумэгъэным исистемэ гъэхъагъэу шашIыгъэхэм, ильэс зэкIэлгъыкIохэм щытхъу хэлэу Iоф зэрашIагъэм ыкIи сы-мэджэщым ыныбжэ ильэс 50 зэрэхъугъэм апае IофшIэным ивете-ранэу Ирина Ерохинамрэ планово-консультативнэ IэпыIэгъу псынклэ ятыгъэнымкIэ отделением ипашэу ХьагъундэкIо Нурбийрэ респуб-ликэм итын анахэ лъапIэу медалэу «Адыгеим и Щытхъуэхэ» зыфи-Iорэр ТхьакIушынэ Аслъан афи-гъэшъошагъ. Ахэм «АР-м ина-роднэ врач», «АР-м псауныгъэрэ къаухъумэгъэнымкIэ изаслуженнэ IофышI» зыфиIорэ щытхъуцIэхэр кызылэжыгъэхэм республикэм ипашэ афэгъушIуагъ, атефэхэрэ аритыжыгъ.

УФ-м псауныгъэрэ къаухъумэ-гъэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъо-ныгъэмкIэ и Министерствэ иуна-шъокIэ сымэджэщым Iоф щызы-шIэхэрэм ащыщхэм щытхъу тхылгъэр, бгъэхалгъэхэр зэх-хэм ашаратыжыгъэх.

Республикэм итворческэ коллек-тивхэм къатыгъэ мэфэклэ концер-тымкIэ зэхэхэр зэфашIыжыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр А.Гусевым тырихыгъ.

Ушэ. Дунаим изэнэкъокъу

Дунаим ушумкIэ изэнэкъокъу-хэу Китаим икIалэу Гонконг шы-кIуагъэхэм Урысыем ихэшыпыкIы-гъэ командэ хэтхэу Адыгэ Респуб-ликэм ибатырхэр хэлэжыгъэх. Ти-республикэ спортсменхэм дышъэ медали 7, тыжыныу 7, джэрзэу 2 кыдадахыгъ. Урысыем ихэшыпы-кIыгъэ командэ дышъэ медалэу 19 кыфагъэшъошагъэр.

Китаим шыкIогъэ зэнэкъокъу-хэм хэгъэгъу 85-рэ ахэлэжыгъэ. Спортсмен мини 7-м кхэхъу апэрэ чIыпIэхэм афэбзнагъ.

(КыкIэлгъыкIорэр я 8-рэ нэкIуб. ит).

Дышъэ медальхэр кытфэшIэтых



Унэ-коммунальнэ хызмэтым иреформэхэр ЦЫФХЭМИ БЭ ЯЛЪЫТЫГЪЭР

Теориерэ практикэрэ зэтемыфэжхэу кызырэхэкы-рэм фэдэу, Ioфыгъошл хабзэм кызырихыжьыкIэ шыклагъэ горэ ащ игъусэжыи фаеу шыIэныгъэм зэрэщыгъэпсыгъэр теубытагъэ хэлъэу хэти кыIон ылъэкIышт. АщкIэ зы шысэу шыт унэ-коммунальнэ хызмэтым шыкIорэ реформэхэм IэпыIэгъу афэху-гъэнымкIэ Фондэу Урысые Федерациеи шызэхашагъэм мылкъоу къафитIупщырэр пэIуагъэхьэзэ фэтэрыбэу зэхэт унэхэр капиталнэу гъэцэкIэжыгъээнхэм шапхъэу пылхэр. Ащ фэгъэхьыгъэ еплъыкIэу тилэхэр мы тхыгъэм ыхэкIэ къыщитIотыкIыжьы-щытхы. Ахэм танэсыным ыпэкIэ зигугъу къэтшыIнэу дгъэнэфэгъэр унэхэр капиталнэу гъэцэкIэжыгъээнхэм ехыылIэгъэ IoфшIэнхэр тиреспубликэкIэ зынагъэсыгъэхэр ары.

Адыгэ Республикэм псэолъэшынымкIэ, транспор-тымкIэ, унэ-коммунальнэ ыкIи гъогу хызмэтхэмкIэ иминист-рэ игуадзэу Хьаткьо Рэмзанэ гъэтхэпэм и 31-м тызылоклэм кызыриIуагъэмкIэ, а мэфэ дэдэм къалыгIэсыгъэ ыпшъэкIэ зыцIэ къыщитIогъэ фондэи и Правление номерэу 142-рэ зытет унашъоу гъэтхэпэм и 16-м ышIыгъэр. Ащ къыщелo бэу зэхэт унэхэр капиталнэу гъэцэкIэжыгъээнхэм ехыылIэгъэ тхылхэу министр-лэвэ рихылагъэхэм гъэпсы-кIэу ахэлъыр тэрэзкIэ зэралъытагъэр ыкIи Адыгеим къыфатIупщытхэу ыпэкIэ агъэнэфэгъэгъэ ахыцэ Iахыи шы-щэу, мыр аужырэ къэтыгъоу шытыгъ, сомэ миллион 337-рэ мин 544-р кызырафатIупщы-гъэр.

— Зигугъу къэтшыIрэ реформэхэр зырагъажьэхэм квар-тирабэу зэхэт унэхэр капитал-нэу гъэцэкIэжыгъээнхэм пае Адыгеим зэкIэмкIэ сомэ мил-лион 865-рэ къыфатIупщынэу агъэнэфэгъэгъэм, — къеIуатэ Рэмзанэ, — джы къытфатIу-пщыт сомэ пчъагъэу къэ-сIуагъэр тIэ къызидгъахэкIэ, ахыцэу къытфагъэнэфэгъа-гъэр тэухы. Ау мы мылкъур псынклэу тIэ къызидгъахэкIэ, тыцэгугъы джыри хэгъэхьожь

шыкIэм тетэу фондэи ахыцэ къытфитIупщыным. Адыгеир зэрэхэтэу, УФ-м исубъектищ ар къадэхъун ылъэкIышт. Фон-дым къытIупщыгъэ мылкъур, республикэ ыкIи муниципаль-нэ бюджетхэм къахэкIыгъэр, фэтэрхэр зиунаехэм ахыцэ Iахыу хагъэхьожьыщтыр зы-зэхэплъытэжьыкIэ, унэхэр ка-питальнэу гъэцэкIэжыгъээнхэм пстэумкIи республикэм сомэ миллиардым ехъу шы-пэIуагъэхьэу кыткы.

Хабзэм къытIупщыгъэ мыл-кур зытелъытагъэм пэIубгъа-хьэзэ дэгъоу ыкIи псынклэу пIэ къибгъэхъаным сыдигъорэ лъэхъани шытхэу пылгыгъэ ыкIи ащ тетэу непи къэнэжы, сыда пIомэ мылкъум игъэфедэн хэлэжьэрэ пстэуми дэгъоу Ioф ашIагъэу ащ къегъэлъагъо. А гупшысакIэр непи обще-ствэм къыхэнэжыгъ. Арыш, Рэмзанэ кызыриIуагъэмкIэ, муниципальнэ образование пстэуми пшъэрылъ афашIыгъ унэхэм ягъэцэкIэжыи ехыылIэгъэ IoфшIэнхэр зэшIозы-хыт псэолъэшI организацие-хэр тендер шыкIэм тетэу кы-хыгъээнхэр мэлылфэгъум и 15 — 20-хэм ашIомыкIэу зэшIуахыныш, мезитIу пIалъэм кыкIоцI мылкъур алэ кырагъэхъанэу ыкIи отчетхэр къатыжыи хэу. Нэужым мини-стерствэм отчетхэр фондэи лыгъэлэсыжхэу ыкIи кы-зыщиушыхъатыжьыкIэ, хэгъэхьожь шыкIэм тетэу джыри мылкъу къафатIупщы-ным игугъаплэхэр шыIэхэ мэху.

— Мызэгъогум къытфатIу-пщыгъэ мылкъур пэIуагъэхьэзэ унэхэр нахыбэу зыцагъэцэ-кIэжыи фаехэм ащыщых, — еIo Рэмзанэ, — къалэу Мые-къуапэ, Мыекъопэ районыр ыкIи Адыгэкъалэ. — Сомэ миллион 261-рэ мин 763-рэ пэIухъашт унэ 216-рэ Мые-къуапэ шыгъэцэкIэжыгъэным. Адыгэкъалэ сомэ миллион 23-рэ мин 95-рэ Iуклэшт. Агъэ-цэкIэжышт унэ пчъагъэр джы-дэдэм къэсIон слъэкIыштэп. Мыекъопэ районым шагъэцэ-кIэжыи агъэнэфэгъэ унэ 61-м пае сомэ миллион 21-рэ мин 827-рэ алэклэдгъэхъашт. ЗэкIэ зэхэбгъэхьожьмэ, мыл-

коу къытфатIупщыгъэр унэ 438-м телъытагъ.

Бэу зэхэт унэхэу зэкIэмкIи Адыгеим итхэр минитIу Iэпэ-цыпэ мэху. Аужырэ ахыцэ Iахыу къалукIагъэм телъы-тэгъэ унэ пчъагъэр загъэцэ-кIэжыкIэ, пстэумкIи республи-кэм ит унэхэм азыщанэ фэдиз зыпкъ рагъэуцожьыгъэу мэху. Ау зылгымыIэсыгъэхэу къанэ-хэрэр макIэпыш, зэрэщыгугъыхэрэм фэдэу ыужкIи ахыцэ фондэи къызафитIупщкIэ, ар зыпэIуагъэхьаштэу шыIэр макIэп.

АгъэцэкIэжыгъэ унэхэм язытет, псэолъэшIхэм яIoф-шIакIэ идэгъугъэ ехыылIэгъэ тхыгъэ Iаджи тигъэзет кыхи-утыгъ. Ахэр дгъэхъазырхэ зыхыукIэ цыфэу тызыIуклэ-хэрэм еплъыкIэ зэфэшъыафхэр къаIох. Ахэм IoфшIагъэхэм ядэгъугъэ ыгъэразэхэрэри, рэ-зэныгъэ икыу зыхэмылхэри ахэтых. А Ioфым еплъыкIэу фырилэмкIэ Рэмзанэ тызе-упчIым кызыриIуагъэмкIэ, унэр капиталнэу зыгъэцэ-кIэжырэ псэолъэшI организа-циеи иIoфшIагъэ идэгъугъэ ехылагъэу илъэситф пIалъэ зилэ гарантиехэр кытын-хэ фаеу законым егъэнафэ. Арыш, яIoфшIагъэхэр зау-хы-хэрэ ужым шыклагъэ горэ-хэр кыхэщыжьхэмэ, ыпкIэ хэ-мылэу псэолъэшIхэм ахэр дагъэзыжыи хэ фае. Ащ тетэу мыхуным фэшI фэтэрхэм ябысымхэми унэм игъэцэкIэ-жыи зэрэклорэм гъунэ лъафын фае ыкIи IoфшIагъэхэр псэолъэшIхэм атыхэ зыхыукIэ, ахэр актым кIэтхэжыи хэу шыт. IoфшIагъэхэм ядэгъугъэ ымы-гъэразэхэрэмэ, актым кIэмыт-хэнхэ фитых.

Джы кыфэтэгъэзэжыи ыпшъэкIэ кыщитIогъэгъэ еплъыкIэм. Унэхэр капиталнэу гъэцэкIэжыгъээнхэм пылэ шапхъэхэм зэрагъэнафэрэмкIэ, IoфшIэнхэм апэIуагъэхъашт мылкъур Iахыиплэу зэхэлэ: фондэи имылкъу, республикэ бюджетым ыкIи муниципаль-нэ образованием ибюджет ямылкъу ыкIи фэтэрхэр зиехэм проценти 5-у халъхэрэр. Джа процентитфыр ары зэкIэри кы-зэщызыгъэжьыгъэр. Цыф пстэуми язэхэшыкIэ, ягулгытэ,

яматераильнэ амалхэр зэфэдэ-хэп. Процентитфым пэIухъашт ахыцэр зыфэмытыщхэр ахэ-тых, ары пакIош, мылкъумкIэ амал зилэхэми унэр агъэцэ-кIэжыгъэкIэ, амыгъэцэкIэ-жыгъэкIэ ымыгъэгумэкIы-хэрэр ахэтых. Мы Ioфыр ащ зэрэтетыр зы шысэ закъокIэ къэзгъэшпыпкъэжыи слъэ-кIышт. СызычIэс унэр чырбы-щым хэшIыкIыгъ, «минскэ проекткIэ» заджэхэрэм фэд. Ар 1975-рэ илъэсым атыгъ. Ащ кышыублагъэу капи-тальнэу агъэцэкIэжыу кы-хэкIыгъ. Руберонд зытелъ-хэм афэдэш, ар зэблэху-гъэным ипIалъэ пчъагъэрэ икIыгъ, бэрэ кыкIэщыхы. Илъэс 35-рэ зыныбжэ унэм гъучI пкъыгъоу хэлхэм язэблэ-хугъо къэсыгъ. КIэкIэу къэпIон хуэмэ, капиталнэу гъэцэкIэжыгъэным пылэ шэп-хэ пстэуми адештэ. Ау... «аур» ары Ioфыр кIэзымыгъэкIы-рэр. Цыфхэр фаехэп, унэр агъэцэкIэжыи. ЗэIуклэхэр пчъагъэрэ зызэхашэхэм унэр капиталнэу гъэцэкIэжы-гъэным пае ишыклагъэм фэдиз цыф клагъэтхэн альэкIыгъэп. КIэкIэу къэпIон хуэмэ, чIэс-хэм азыныкъом унэр гъэ-

цэкIэжыгъэным дырагъаштэ, адрэхэр фаехэп. Сыда ащ кыкIырэр? ГъэцэкIэжыи-хэм агъэнафэхэрэр кIоцI IoфшIэнхэп, кIыбых нахэ. Ары зыхыукIэ, сыда зэкIэми яшIонгъоныгъэхэр кыдэлъы-тэгъэнхэ фаеу зыклагъэнэ-фагъэр, мылкъоу агъэфедэ-щтым ипроцент 95-р бюдже-тым къетIупщымэ? Сыда про-центи 5-р зыкIыхъагъэхан фэ-ягъэри? КызырэпшIошIы-щтымкIэ, муниципалитетри гъэIорышIэклo компаниери зымы хэхъанхэу фаехэп, цыфхэм икыоу агурагъалорэп. Аужыпкъэм, цыфхэм атын фэе ахыцэ проценти 5-м ехылагъэу къэпIон хуэмэ, мазэ къэс техническэ фэIo-фашIэхэм апае ттырэ ахыцэри ащ хэбгъэхъан ыкIи зы унагъуи сомэ лые химылхъэу мы Ioфыр зэшIопхын плэкIышт. Джы пIалъэр екIы, агъэцэ-кIэжыи хэми унэр ахэфагъэп. Илъэс заулэ тешIэу, унашъхэр зызэщыкъуапэкIэ ыкIи трубэ-хэм псыр къаклэчъы зыхыукIэ хъа-хъаим зи кыкIыжыи хэп. ГухэкI нахэ мышIэми, унэм чIэсхэм ар къагурыIуагъэп, енгугъэу къагурымылонкIи.

СЭХЪУТЭ Нурбый.



САУГЪЭТХЭР АГЪЭЦЭКIЭЖЫЫХ

Теуцожь районымкIэ Пэнэжыкыое чIыпIэ псэу-плэр зэкIэмэ анахэ ин. Еж къуаджэм изакъоу унэгъо 987-рэ дэс, нэбгырэ 3500-м еху щэпсэу. Мыщ хэ-хьэхэрэ чылагъохэу Нэшъукъуае, Нэчэрэзые, Пшы-кыуIхъаблэ, Колосым адэхэр кыхэплъытэжыи хэ-мэ, чIыпIэ псэупIэм нэбгырэ 5300-м еху щэпсэу.

Ащ ипашэу ЕхъулIэ Пшымафэ кызырэтIу-IуагъэмкIэ, мы лъэхъаным пшъэрылъ шъхьалэу ялэ-лгыгъэчъэ заоу нэбгырэ миллион пчъагъэ зыхэкIодагъэм Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр илъэс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэ мэфэкIышхоу къэб-лагъэрэм зэрифэшъуашэу пэгъокIыгъэныр ары. План гъэнэфагъэм тетэу IoфшIэнхэр агъэцакIэх. Ныб-жыкIэхэр, кIэлэджакIохэр заомрэ IoфшIэнымрэ яветеранхэм аIуагъакIэх, гурыт еджэпIищэу яIэхэм, клубхэм пчыхъзэхэхьэхэр ащызэхашэх, заом фэгъэ-хыгъэ усэхэм къащаджэ, оредхэр къащалох, фэхы-гъэхэр агу къагъэкIыжыи.

КызырэтIогъахэу, Ioфыгъо макIэп Теклоныгъэм и Мафэу къэблагъэрэм зыфагъэхъазырызэ чIы-пIэ коим шызэшIуахырэри, къэнэжыгъэ мазэм кыкIоцI шызэшIуахыи кытхыри. Ахэм анахэ шъхьалэу, непи нычэпи имыIэу ЕхъулIэ Пшымафэ зыуж итэу кытиIуагъэр фэхыгъэхэм ясаугъэтхэу ячылагъохэм адэтхэу мэфэкIышхор кызыскIэ цыф-хэр кызыкIолIэштхэу, митингхэр зыщызэхашэштхэм ягъэцэкIэжыи, ахэм уакIэрыхъэмэ укъэмыкIытэ-жыи унэу зэтэгъэпсыхъажыгъээнхэр ары.

Заом шыфэхыгъэхэм ясаугъэтхэр адэтых Нэшъу-кыуае, Пэнэжыкыуае, ПшыкыуIхъаблэ, Нэчэрэзые. Апэу гъэцэкIэжыи хэр зыщырагъэжыагъэр Пэнэжы-кыуай. Мыщ ипарк дэт комплексшхоу ныбжыкIэ дэдэхэу заом зыпсэ шызыгъэтIылыгъэхэм ацIэ-альэкъуацIэхэр зытетхэагъэр капиталнэу агъэ-цэкIэжыи хэр фежыагъэх. ИшухапIи, митингхэр зы-

щызэхашэрэ чIыпIэри плиткэIэ апкIэшт. Еж сау-гъэтыри зэрэпсаоу мраморкIэ агъэкIэрэкIэшт. IoфшIэнышхоу шызэшIуахыштхэм кызырэ-далгытэрэмкIэ, сомэ миллионитIу фэдиз ахэм апэIухъанэу ары. Комплексшхор зэрифэшъуашэу зыпкъ игъэуцожьыгъэныр зыпшъэ изыльхъажыгъэу непэ ащ дэлажьэрэр Адыгэкъалэ шызэхэщэгъэ псэолъэшI фирмэу ЖэнэлI Аслъан зипашэр ары.

— Ащ ипшъэрылхэр зэрифэшъуашэу игъом дэ-гъоу зэригъэцэкIэштхэм тицыхъэ телъ, — еIo ЕхъулIэ Пшымафэ. — Тэри IoфшIэнхэр зэрэклорэм ренэу тыналэ тетэгъэты. Ар аухыфэ темыжэу Нэшъу-кыуаерэ Нэчэрэзыерэ адэт саугъэтхэм язэтэгъэпсы-хъажыи тыфежэшт. Ахэм ащ фэдиз гъэцэкIэжыи Ioфшышхор ящыклагъэхъапыш, нахэ псынклэу зыпкъ идгъэуцожьыи хэ тлъэкIышт. Ахэми непэ-неуцэу та-фежэшт, мэфэ зыбгъупшI горэмкIэ хъазыр хуытхы.

НЭХЪЭ Рэмзан.



БЫЛЫМХЭМ ЯУКЫН ТЭРЭЗЭУ ЗЭХЭТЩЭН

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет бэмышлэу илэгъэ зэхэсыгъом зыщытегушылэгъэ Иофыгъохэм ащыц лыккэ агъэфедэщт былымхэм яуклынрэ зыщыклагъэхэм лыр тэрэзэу алккэгъэхъэгъэныр афэгъэхъыгъэр. Мыцккэ республикэм Иофшлэнхэр зэрэщызэхэцагъэхэм кытедгъэгъушылэгъэ тшлонигоу зыфэдэгъэзагъэ Адыгеим мэкью-мэщымккэ иминистр игуадзэу Хьапэккэ Аслъан.

Мы аужыр лъэхъаным республикэм былымхэм зэфэшхъафэу шахъухэрэм япчъагъэ хахъоу зэрэригъэжъагъэм кыыхккэу, лыккэ агъэфедэщтхэм яуклын зэрэзэхэцагъэм джырккэ уигъэрэзэн дэдэу зэрэщымытыр Хьапэккэ Аслъан апэу хигъэуэфыккыгъ. Республикэм ветеринариемккэ и Гъэлорышлэлэ ипашэу В. В. Бурлаковым 2009-рэ ильэсым кыдыгъэккыгъэ унашъоу «Адыгэ Республикэм кыгъэгъунэрэ чыплэм хъызмэтшлэлэхэм былымхэр зэрашауккыхэрэ шлыккэм гъунэ лъыфыгъэнымккэ амалхэм яхъылагъ» зыфилоу зыккэгъэхэм кызэрэщилорэмккэ, былымхэм яуклын ыккы лым илугъэккы афэгъэхъыгъэ Иофгъабзэхэр зыщызэшлуахынхэрэ шытхэр ащ тегъэпсыхъэгъэ предприятияхэр ветеринар специалистхэм аналэ зытырагъэтыхэрэр арых. Джащ фэдэу а унашъом кыделъыгъэ предприятияхэрэ былымхэрэ зыщауккыгъэхэм ятамыгъэхэр темытхэрэ ыккы ветеринар документхэрэ ищыклагъэхэр пымылхэрэ лыр ащэн ыккы йуагъэккы зэрэфимытхэр.

2009-рэ ильэсым былымхэрэ зыщауккыхэрэ предприятиехэрэ республикэм итыгъэхэр пстэумккы тлу нылэп зэрэхуштыгъэхэр — селоу Красногвардейскмэрэ поселкэу Тульскмэрэ ахэр адэгъыгъэх. Етланэ ахэм а Иофшлэнхэр зыщызэшлуахырэ чыплэпллэ къахъуагъ. Станицэхэрэ Джаджэ, Кужорскэм, селоу Натырбые ыккы поселкэу Родниковскэм ахэр къащызэшлуахыгъэх. Зэккэ ищыккэгъэ документхэр ахэм къащаратых, ветеринар специалистхэм былымхэм язытет ыккы лыр зыфэдэр ащау-плъэккы.

Министрэм игуадзэ кызыриуагъэмккэ, былымхэрэ зыщауккыхэрэ цех пстэуми Адыгэ Республикэм Роспотребнадзоримккэ и Гъэлорышлэлэ сертификатхэр аритыгъэх, ахэм гъэуцъыгъэ камерэхэр ачлэгъэх. Предприятие пэпчэ ежэ итамыгъэ илэш, лыр кыздиккыгъэр ветеринар специалистхэм псынклэу зэрагъэшлэн алъэккы. А цеххэм былымхэм яуклын фэгъэхъыгъэ Иофшлэнхэр защаухыккэ

дезинфекция ашлэх. Ветеринар врачым былымхэрэ ауккыгъэм ыл изытет зэрегъашлэ, экспертизэ ешлэ ыккы ищыккэгъэ документхэр егъэхъазырых. Лыр бэдзэрым шащэнэу зырашлэлэккэ лабораториеу ялэм экспертизэ шашы.

Былымхэрэ зыщауккыхэрэ цеххэм а Иофшлэнхэм изэшлохын тефэрэ уасэр зыфэдизыри ащыгъэнафэгъэу шыт. Былымхэрэ ауккыгъэм ионтэгъыгъэ

имызагъоу, Шэуджэн ыккы Красногвардейскэ районхэм къарашырэ былымхэрэ а цехым шауккы.

Поселкэу Тульскэм былымхэрэ зыщауккырэ пунктэу дэтым Иофшлэнхэр зэрэщызэхэцагъэми уигъэрэзэнэу шыт. Ар ильэсыбэккэ узккэбэжъымэ потребителскэ кооперацием иягъ. Джы предпринимателэу А. И. Ческидовым ащ Иофрегъашлэ. Анахъэу цехым щызэшлуахырэ къохэм яуклын ары. Мыккыопэ районым къоу шахъурэр зэрэмаккэм кыыхккэу, Краснодар краим ичлэплэ зэфэшхъафхэм къарашыхэш, мы пунктым къохэр щарагъэууккы. Пунктым ипа-

сыгъэхэр а лъэныкъомккэ Иофшлэнхэрэ зыщызэхэр зэккэ зэшлохыгъэнхэм фырикъухэрэп, — ылуагъ Хьапэккэ Аслъан. — Мыцккэ анахъ щыклагъэ зилэхэр Теуцожь ыккы Тэхъутэмыккое районхэр, Адыгэкал арых. Зэритхъухэрэмккэ, республикэм зэккэ ирайонхэр кызылэуыбытыгъэнхэм фэшл ащ фэдэ пунктхэрэ 20-м нахъ мымаккэу шыгъэн фае. Станицэу Джаджэ Иоф шызышлэрэ пунктым фэдэхэр гъэпсыгъэнхэм мылкъу шлыккэа тегъэккэдэгъэн фаеу зэрэщытым кыыхккэу, сомэ мин 300 нахъыбэ темыфэу былымхэрэ зыщыууккыштыккэ пункт шлын плъэккышты. Ащ фэдэ пунктым



елъытыгъэу зы шхъэм пае былымхэрэ пашгъэхэмккэ — сомэ 550 — 600 ыккы кыохэмккэ сомэ 450 — 500 алахы.

Хьапэккэ Аслъан кызыриуагъэмккэ, мы лъэхъаным былымхэрэ зыщауккырэ пунктэу уахътэм диштэрэр зыщызэгъэпсыгъэр станицэу Джаджэр ары. Ащ ипашэу А. А. Амирян ильэс 20 хъугъэу а Иофшлэнхэм фэгъэзагъ. Ащ лэккэ зэшлуахырэ Иофшлэнхэр зэккэ механизмэхэмккэ агъэцаккэу ыгъэпсыгъ. Нэбгырэ 12 зыщылэжъэрэ цехым зы мафэм кыккылоцкэ 40-м нэс шауккы алыэккышты. Ежъхэм ярайон

щэ кызыриорэмккэ, фэдэ къахъыным фэшлэ зы мафэм шхъэ 50-м нахъ мымаккэу, мазэм 1000-м лыккылахъэу ауккы фае. Африканскэ емынэ узыр Краснодарскэ краим шахъурэ къохэм ащыщхэм кызырэузырэм кыыхккэу, республикэм иветеринар кзулыккэу ахэр Адыгеим кырашэнхэ фимыгъэу унашъо ышылгъ. Ащ пае мы лъэхъаным поселкэу Тульскэм дэт былымхэрэ пунктым фызэшлохыштыккэ лыккылахъэу Иофшлэнхэр зыщызэхэцагъэхэм.

— Тиреспубликэ былымхэрэ зэфэшхъафхэр зыщауккыхэрэ алыэккышты пунктхэрэ шагъэп-

гъэуцъылагъэ члэгъын, ветеринар врач ыккы микроскоп илэнхэ фае.

Республикэм мэкью-мэщымккэ иминистрэ игуадзэу Хьапэккэ Аслъан кылуагъэхэр зэфэшхъысыгъэхэмэ, уккызфаккэрэр зы: былымхэрэ зэфэшхъафхэр зыщауккыштыккэ пунктхэр ищыклагъэм фэдизу республикэм щыгъэпсыгъэнхэ, ахэм оборудованиер ачлэгъэуцогъэн, ветеринар специалистхэм ренэу аналэ тетэу Иофшлэнхэр зэхашхэрэ гъэпсыгъэн фае.

ЛЪЭХЪУСЭЖЪ
Хьаджэрэтыбый.

Медицинэ лэпылэгъум

ыгъэрэзагъэхэп

Росздравнадзорым Адыгэ Республикэмккэ и Гъэлорышлэлэ ильэсэу тызыхэтым ищылэ мазэрэ мэзаемрэ къа-ккылоцкэ Адыгеим ичлэплэ зэфэшхъафхэм кыарыккы тхъау-сыхэ тхылшэ 8 кылукагъ. Ахэм ащыщэу нэбгыриштыр зымыгъэрэзагъэр медицинэ лэпылэгъоу арагъэгъотыгъэм идэгъыгъ, ащ изытет ары. Зы нэбгырэм итхъау-сыхэ зыфэгъэхъыгъагъэр мыр ешлогъэ-емышлуагъэр агъэуэфы зэхъум, шапхъэу шылэхэр зэрау-кыуагъэхэр, нэмыккэ тхъау-сыхэр — фэгъэккотэныгъэ зилэхэм ыккэ хэмылэу лэзэгъу уцхэр зэрагъэгъотырэ шлыккэр ары.

Мыхэм анэмыккэ нэбгыриштыр гъэлорышлэлэм зыккыфэ-зыгъэзагъэхэм мыхъун халъэгъуагъэ сэкъатныгъэ зилэхэм медикэ-социальнэ экспертизэ зэрагъэгъышлэрэ шлыккэм ыккы ащккэ шапхъэу шылэхэр уккыуа-гъэхэр алытагъ.

Законодательствэм кызыри-лорэм диштэу мы тхъау-сыхэр зэккэ зэхафэгъэх.

Хэукъоныгъэхэр кыыхагъэщыгъэх

Лъэпкэ проектэу «Псау-ныгъ» зыфилоурам ипрограммэ чыплэхэм зэрагъэгъэцаккэрэ ауплэккы зэхъум, Росздравнадзорым Адыгэ Республикэмккэ и Гъэлорышлэлэ илофышлэхэм хэукъоныгъэхэр кыыхагъэщыгъэх.

Теуцожь район гупчэ сымэ-джэщым, лъэпкэ проектым кызырэдилъытэрэм тетэу, кылукагъэ гистероскопым Иоф рагъашлэщтыгъэп, ар агъэфедэным иамалхэр зэрэщымылэхэм кыыхккэу. Джащ фэдэу, «лэпылэгъу псынклэм» имашинэ ит аппараты агъэфедэщтыгъэх. Мыхэм анэмыккэу гъэлорышлэлэм илофышлэхэм агъэуэфыгъэ сымэджэщым исанитар транспорт ар зыфэ-темыгъэпсыхъэгъэ Иофхэм апае агъэфедэу.

Мы лэзэплэ учреждение дэдэм кыыхагъэщыгъэ гурыт медицинэ Иофышлэхэр функциональнэ диагностикэм фэгъэзагъэхэм ащыщхэм хэушхъа-фыккыгъэ курсхэм яшлэны-гъэхэм зэрашагъэхъуагъэр кызыушыхъагырэ сертификатхэр ямылэхэр.

Гъэлорышлэлэм испециалистхэм джащ фэдэу агъэуэфыгъэ кыуаджэу Гъобэккыуае ыккы поселкэу Лъэустанхъаблэ адэт амбулаториехэм функциональнэ диагностикэм ыльэныкъоккэ цыфхэм медицинэ лэпылэгъу арагъэгъотыным ифитыныгъэ кызытырэ лицензиер зэрамылэхэр.

Уплэккыунхэм зэфэхъысыжъэу афашыгъэхэр агъэхъы-гъэх Адыгэ Республикэм псау-ныгъэр кызухъумэгъэнымккэ и Министерствэ.

**Росздравнадзорым
Адыгэ Республикэмккэ
и Гъэлорышлэлэ
ипресс-кзулыккэу**

Бжыхъасэхэм тлогъогогъо яшлушлэгъахэх

Джаджэхъаблэ шылэжъэрэ фирмэу «Синдика-Агром» нахъ лэжыгъэшхо кыыхъыжэу районым хъызмэтшлэлэ итэп. Ащ фэшыхъат ильэс къэс гектар тельтэу кощым — центнер 50-м, тыгъэгъазэм — 20-м, натрыфым — 45-м ашлэккэу кызырарихыжъырэр.

Мыгъи гъунэпкъагъэхэр аштэгъытх. Бжыхъэс гектар 2684-у гъэрэккэ егу-гъухъэс халъхъагъэхэм язытет дахэ. Мы лъэхъанми ахэр нахъышлу шыгъэным иамалхэр зэрахъэхъэс, анахъ охъгъэшлэхэм минеральнэ чыгъэшлэхэмккэ тлогъогогъо яшлушлэгъахэх. Гектар пэпчэ аммиачнэ селитрэ килограмм 300 лэккэгъэхъагъ. Джыри мы Иофшлэнхэр лъагъэккыуатэс,

мэкъумэщ авиацием исамолет зэпыу имылу Иоф рагъашлэ.

Гъэтхэ губгъо Иофшлэнхэм язэшлохыны сьд фэдэрэ лъэныкъоккы фэхъазырых. Натрыф гектар 700-рэ тыгъэгъэзэ гектар 340-рэ зыщагъэбэгъоштыккэ чыгури жогъахэрэ шылэ. Ящыккэгъэ чылэпхэ лъэпкъышлэхэр кызылэлагъэхъагъэх. Губгъо Иофшлэнхэр зэрагъэцэккэштыккэ фэгъэхъыгъэ рабочэ планри зэхэгъэуцогъах, механизаторхэрэ ахэр зыгъэцэккэштыккэ гъэнэфэгъахэх.

Хъызмэтшлэлэм иагроном шхъагъэу Тыгъужь Нурбый кызыриуагъэмккэ, трактор 11-у, чыгури зэрагъэушъэбыштыккы чылапхэр зэрэхалъхъаштыккэ

ялэр зэккэ бэшлагъэу агъэцэккэжыгъахэр губгъом ихъанхэм, Иофшлэнхэм афежъэнхэм афэхъазырхэрэ шытых. Натрыф ыккы тыгъэгъазэр рыхалъхъанхэр сеял-ккы джыри ащыфэх.

— Гъэстыныпхы, нэмыккэу тыщыккэны шылэп, — ело агроном шхъагъэм. — По-годэр зыпкэ еруцуи, адыккэ тызыгъэохъун шылэп. Механизатор кадрэхэри екъух. Зэккэми ящытху плоныр яфэшъуашэм, нэбгырэ заулэмэ сигуапэу ацлэ къеслон. Ахэр Жаккэмыккэ Рэмэзан, Лыбзыу Аслъан, Шэуджэн Юр, Гъонэжыккэ Юныс, Къэзэнэ Рэмэзан, техникэм игъэцэккэжыккэ чанэу пылгыгъэ механикэу Анцоккэ Мурат арых.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Адыгэ республикэ клиникескэ сымэджэщыр
БАИНЫГЪЭ ШЪХЪАІЭМ

Республикэм имедицинэ кѳулыкѳу зэрэпсаоу имэфэкІу плѳытэ хѳуцт мыр. А хѳугэ-шагѳэм ехѳулІу сымэджэщ шѳхѳаІэм иотделение заулэмэ ягѳу тигѳээт кѳыццытІыгѳ. Непэ гуыцІэгѳу тызыфэхѳугѳ Кѳэлэкѳутэкѳо Казбек, сымэджэщым иврач шѳхѳаІэ, гѳогоу мы учреждением кѳыкІугѳэм, шІофшІэгѳухэм кѳатегуыцІа.

Казбек 1992-рэ ильэсым кыышгээжагаэу мы сымэдэжэцыым хирургиемкIэ иотделение шэлажээ. 2002-рэ ильэсым ар врач шьхьаIэу агьэнэфагь.



**Хэку сымэджэщым апэрэ врач шгхья!зу и!эггэ
Хьяггүндэжэ Нурбий.**

— Республикаэм исымэ-
джэщ шъхьалэ лэшлэ-
гъуныкьо гъогу кыкIугъ. А
уахътэм кыкIоцI ащ
зэхъокIыныгъэу фэхъугъэр
макIэн.

— 1960-рэ ильэсым хэку
сымэджэшыр отделенииш
нахь мыххууштыггэмэ (тера-
пиер, хирургииер ыкiи гинеко-
логиер), джы мыщ отделение
14 хэхьэ. Пэкiорi 150-м
кыышiокiи клиническэ мэ-
хьанэ зилэ сымэджэшыым нэ-
сыгэ. Псауныггэр кбэуху-
мэгъэнымкiэ куулыккум зэ-
рэпсауу республикэм зэхьэ-
кыныггэу шыфэхуыггэр тэ
тисымэджэшкiэ кьэбгъэлъэ-
гъон, ащ улышплээн плэк-
кышт. Блэкыггэ ильэсхэм
ялытыггэмэ, нэмкi чы-
плэхэм кьащялэзэнхэм пае
джы дгъэкiорэ сымаджэхэм
япчъаггэ нахь макiэ хуыггэ.
«Высокотехнологичнэ»
зыфалорэ медицинэ Iпыиэггэу
зышкыкiаггэр ары джы квотэ-
хэр зэратыхэрэр.

Илгэс 50-м кыклогдл сы-
мэджэщым иврач 15-мэ
«Урысы Федерацием изас-
луженнэ врач» зыфилогэ
шытхуэцлэр кыафэгэшбо-
шагэ, тиколлектив хэтыгэ
В. П. Смолин закьор ары
СССР-м инароднэ врачэу
тилэр, Адыгем инароднэ
врачэу — 4, нэбгырэ 50-м —
«УФ-м псауныгьэр кэзуху-
мэгэзнымклэ иотличник»,
20-м — «АР-м псауныгьэр

кээхүхүмэгээнүмкIэ изаслу-
жэннэ IофышI» зыфaлорэ шыт-
хууцIэхэр кьаратыггэх, нэб-
гыритур Кубан псауныггэр
кээхүхүмэгээнүмкIэ изаслу-
жэннэ IофышIэх, зэш Соло-
вьевхэм ацIэIэ шыт премием
тиврачиш илауреатых. Меди-
цинэ шIэныггэхэмкIэ кандидат-
хуу врач 13 тисымэджэш шэ-
лажэ. Арышэ, гэхьаггэхэр
тинэрылбэггүх.

Тисымэдждэщ клиническэ базэу шыт. Непэ мыщ интер-
натурэр шаклү апшээрэ меди-
цинэ гэсэнэньгэ кээзытырэ
учреждениитлоу республи-
кэмклэ тилэхэм, медколледжым
щеджэхэрэми практикэр ша-
хы. Зэрэхьурэмклэ, шлэны-
гээр, практикэри, кэлээгэуджэ
лофшлэри мыщ шызэгьусэх.

— *Нэбгырэ тхьанша сымэдэжэщым зэкIэмкIи нeпэ шылажэьэрэр?*

— Мы лъэхъаным — нэбгы-
рэ 856-рэ. Мыхэм к'яхэхъо-
жы нэбгырэ 46-у «по совме-
стительству» зыфалорэм тетэу
лоф мыщ шызыш'эхэрэр ык'и
интернатурэр зык'лурэ нэбгырэ
36-р. Зэрэхъурэмк'лэ, республикэ
сымэджэщым непэ нэбгырэ
938-мэ лоф шаш'лэ. А пч'аг'гэм
шыщэу врачхэр — нэбгыры
149-рэ, медсестрахэр — 400, са-
нитарк'эхэр — нэбгырэ 210-рэ.
Тисымэджэщ республикэм
медицынэ л'эпыл'г'оу цыфхэм
шаг'ботын ал'эк'ышчыр зэк'лэ
зыщызэг'зулуг'э учреждениеу
щыт. Мыры к'ызыдаг'ак'ло-

хэрэр цыфым иуз нахь тэрээзу
гъэунэфыгъэн фаэмэ, сымад-
жэр хыылъэу щытмэ... Тэ
тшэн тымылгъэкырэ горэм
тырихьылгъэ хъумэ, мини-
стерствэм ахэр нэмыкI чыпIэ
егъаклох. Сымэджэщ шхьалэм
истатус игугъу тшы зыхъукIэ,
зыцхыдгъэгъушхэрп а учреж-
дением лгъасэ езыхгъэшлгъэ-
хэр, ар къэзыIэтыгъэхэр. Непэ
республикэм ит сымэджэщ
пстэуи мыр анахь зэтэгэ-
псыхьагъ, Президентми, Пра-
вительствэми, министерствэми
ащкIэ афэлгъэкIыштыр зэкIэ
ашIэ. Аужырэ илгъэситфым
сомэ миллиони 153-рэ аосэ обо-
рудование мыщ чIэдгъэуцауагъ,
сомэ миллион 45-м ехуу
гъэкIэжын ыкIи гъэцкIэжын
IофшIэнхэм апэлухагъ, мы
илгъэсын джыри сомэ милли-
он 78-рэ зытефэщт IофшIэнхэр
зэшIотхынхуу шыт, арышъ, ащ
итеплъи, IофшIэкIэ амалтэу спе-
циалистхэм яIэхэми зэхьокIы-
ныгъэшлхэр афэхъуштых. Ащ
фэдызыр зыклатшIэрэр респу-
бликэм щыпсэхуэхэрэмэ сымэ-
джэщым шылабгъэхэрэмрэ.



СССР-м инароднэ врачэу В.П. Смолиныр.

Цыфэу непэ кыгтэуалэрэм медицинэ Ипылэгэу едгэгэотырэр шэпхэшлүхэм ате-тын фае. Нэбгырэ пчэагэу мыш цызэблэкырэр арэп нахы шхыалэр, тилофшэн шлуагыг кытырэр ары эклэми апэ итын фаер. Коллективым ыкүачлэ ары зыфигэлажэрэр. Статистикэм зыфэдгазэмэ, ильэс 50-м кыклоцл нэбгырэ мин 500-м ехүмэ мы сымэджэщым Ипылэгэу шагэотыгь.



**Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым иврач шхьаІзу
Къэлэкътэкьо Казбек.**

НэмыкIэу кIэпIон хIумэ, зы-
ныбжь икIугъэу республикэм
щыпсэурэ пэпчI тIогъогогъум
ехIурэ мыщ щелIазагъэх.

Ильэсинишл чыгъагъэхэм коллектив зэгурыложь дэгъу сымэджэшым члэты хуыгъэ. Сэ непэ теубытагъэ хэлъу кзэсон слъэкъышт: нэбгырэ пэпчхыкълуагъэ, иамал, ишлэныгъэ шхъас имылъу исэнэхъат фегъэлажэ, цыфхэм апегъохы, сыда пломэ сэнхъатэу хэ-хыгъэм нэмыкълуфшлакълэ кыкълун ылъэкъыштэп.

«Ильэс 50 го-
гу» зыпкэ, гушхо-
ныгэм узэлъеш-
тэ, ар — тарихъ.
Еглани нахъ лъэ-
шэу узыгъэгү
шхорэр тисымэ-
джэщ апэрэ врач
шхьалэу илагъэу,
ащ лъапсэ фэ-
зышыгъэр непэ
кызырэддэла-
жэрэр ары. Хьа-
гъундэкъо Нур-
бий «псауныгъэр
къэухъумэгъэ-
нымкэ республи-
кэ къулыкъум и
Патриархэу» сэ
сыдыгъуи сэлэ,
сыда плэмэ сы-
мэджэщым иот-
деленихэр шы-
лэ хьунхэр Нурбий
ары зишлуш-
агъэр. Непи ар сы-
мэджэщым, ащ
щылажъэхэрэм
лъэшэу афэгү-
мэклы, ящытху-
аломэ, мэгушлэ,

афэмыразэхэу зэхихыми ыгу
кѐо, нэбгырэ пэпчѐ ар ти-
клэлэегъадж, «стержень» зыфа-
лорэм фэдэу ар тил, бэрэ джы-
ри тигъусэнэу тэлъало.

— Отделениеу непэ сы-
мэдэжыщым иІэхэм кІэкІу
ягугъу къытфэпшІыгъэмэ
дэгъугъэ.

— Тиколлектив зы шэн хэлъ
— цыфэу кыытхэхэрэм бэрэ
рэ Иоф кыыддешлэ, Гухьян-
Гукыжыныр тимакл. Ары от-
делениехэм япашэхэри бэрэ

зыкIызблaмьхуштыгъэхэри. Мары сымэджэщым иапэрэ мафэхэм къашегъэжыагъэу **терапевткIэ отделение** ипэщагъ УФ-м изаслуженнэ врачу И.В. Ерохина. Ар исэнэхьат лъэшэу шIу зыльэгъурэ, ащ фэшъыпкIэ цIыфэу, кIэлэегъэдждэ дэгъоу шытыгъ. Мы отделениер лъапсэ афэхъугъ неврологиеткIэ, кардиологиеткIэ, гастроэнтерологиеткIэ, эндокринологиеткIэ ыкIи нефрологиеткIэ отделениехэм. 1986-рэ илъэсым къышегъэжыагъэу а отделениер пульмонологиеткIэ отделение ашIыжыгъ ыкIи ащ пащэ фашыгъ И. Ерохинам ригъэджджэгъ Нэхэе Мирэ. Непэ къызынэсыгъэми ары а IэнатIэр зыIыгъыр.

ХирургиемкІэ отдели-
ем иапэрэ пэшагьэр АкІэгьу
Долэт, ащ кьыкІэлъыкьуагьэх
Н.П. Белявиныр, ЖэнэлІ Заур-
быр, ауужьэр ильмұс 20-м —
Болэкьо Махьмуд. Мы отде-
лениехэми, нэмыкІхэми афэ-
гьэхыгьгьу тхыгьэ игьэкІоты-
гьэхэр «Адыгь макьэм» кьы-
хуытгьэхэхэ, бэ кьятІолІэныр
ищыкІэгьгьэп.

**ОфтальмологиемкӀэ отделе-
нием** ильӕс 30 фӕдизрӕ ипӕ-
шагъ, мы кӕулыкӕум изӕхъ-
щӕни епхыгъ псауныгъӕр
кӕзӕухӕумӕгъӕнымкӀӕ АР-
м изаслуженӕгъ ИофшӕИу Г.И.
Коваленкӕм. 1989-рӕ ильӕсым
кӕтӕщегъӕжъагъӕу а ИнарӀӕм
Иутыгъ Л.А. Исаковар. Нӕу-
жым, 1998-рӕ ильӕсым, отделе-
нием иштатус зӕхбокыгъӕ —
«отделение микрохирургии гла-
за» алуагъ ыкӀи 2001-рӕ ильӕ-
сым ац пацӕ фашыгъ меди-
цину шӀӕныгъӕхӕмкӀӕ кандида-
тӕу непи а чыпӀӕм щылӕжъ-
рӕ Хъут Фатимӕ.

**ОтоларингологиемкӀэ от-
делениер** зэхэзыщагӀэр ыкӀи
апӀэрэ пашӀэу иӀагӀэр В.Д. Ко-
валенкӀэр ары. 1973-рӀэ ильӀсым
кышщегӀэжӀагӀэу а ИнагӀӀэм
ӀутыгӀ Адыгеим псауныгӀэр
кӀэухӀумӀэгӀэнымкӀэ изаслу-
женнӀэ ӀофышӀӀэу БоджӀӀӀо
Рамзин, ауужыр ильӀсхӀэм —
БоджӀӀӀо Адам.

Анестезиємрэ реанима-



кызызэлуахыгэр илээс 50 хьугэ

ИУХЪУМАКИОХ

тологиемрэкIэ отделениер шыIэ зыхьугэр 1974-рэ илээс ары, апэрэ пащэу фашыггагэр гьунэ имыIэу зилофшIэн шIу зыльэггэрэ, ныбжьыкIабэ зыггэсэггэ Лъэустэн Русьлан. Ащ ыуж — А. Чыназырыр (1989 — 1993-рэ ил.), Г.Г. Хьамхукьор (1993 — 2008-рэ ил.), 2008-м кышгэгъжаггэу отделением ипаш апшгэрэ категориэ зилэ врачэу А. Мэкьулэр. Отделением мы лъэхъаным диштэрэ медицинэ аппаратурэу иIэм ишIуаггэкIэ, ялофшIэн гэгъхэггэшIухэр щашIых. Сэ сшхьэкIэ, хэтрэ врач шхьаи ары зэрэщытыр, сырэхьат мы



ТравматологиемкIэ отделением ипэщэггэу ЛыпщIэкьо Русьлан.

ТафэггүшIо!

Адыгэ республикэ клиническэ сымэджэщым имэфкI фэггэхьыггэ тхыггэр хэутынм фэггэхьызырыггэу кьэбар гушIуаггэ кытлыIэсыггэ. Адыгэ Республикэм и Президент и УказкIэ республикэм икьэралыггэ наградэхэр афаггэшIошаггэх мы медицинэ учреждением зыцIэныггэ фэггэзлэгъаггэхэм, псауныггэм икьэухьумэн непи зилахьышIу хэзылхьэрэ IофышIэхэм ащыцхэм.



Тэри тигуанэу ахэм тафэггүшIо, псауныггэ яIэнэу, яггэхьаггэхэм ахаггэхьозэ илээсыггэрэ цIыфхэм афэлэжээнхэу тафэлъаIо.

— ШьуиIофшIэнкIэ IэныIэггэу кышгүфэхьэрэ кьулыкьухэри мымакIэу сымэджэщым илэ хьуггэх.

— Апэрэ IэныIэггэу кьулыкьоу тилаггэхэр рентген-каби-

ва Ольгэ, ГьукIэлI Сарэ, Кьушгьхэ Долэт, Беданэкьо Тамарэ, Болэкьо Махьмудэ, Ацумыжэ Нурыет, Заплетаева Ольгэ, НэмытIэкьо Кьэп-льан, нэмыкIэхэми. Мыхэр мы сымэджэщым кызыкIуаггэхэм кышгэгъжаггэу ащ фэггэпкьэхэу илээсипшI пчъаггэхэм шэлажэх. Ахэм акIырэллхьы ауж кыкIыггэ лIэужхэр. «НыбжьыкIэхэр» сIорэп, ахэр ащ шIокIыггэхэшг, «преемникхэр» зыфатIохэрэр ары зигуггэу сшIыхэрэр. Ахэм зэкIэми яIэлэсэныггэ, яшIэныггэ зэрэхаггэхьоштым ренэу пылхьы, ацIэхэри республикэм дэггэу щашIэх.

ГушIыIэ фабэ афэлIо-ныр кьалэжыггэ тимедсестра хьупхьэхэми. Аужырэ илээс зэкIэлъыкIохэм ахэм яIэлэсэныггэ ЮФО-ми кышгэхаггэщэу хьуггэ. ГэгъшIэггэныр тимедсестрахэми, врачхэм афэдэу, нэмыкI IофшIанIэ кIожьынхэу, сымэджэщыр IэкIыб ашIынэу агу кызэрэмыкIырэр ары, сьд фэдизэу кьыными, лэжьапкIэри цIыкIуми. Ахэм ахэтых илээсипшIыхэм кьа-кIоцI мыщ Iоф шьызышIэхэрэр. ЗэкIэми «тхьашьуеггэ-псэу» ясIо сшIонггэу. ТапэкIи типшгэрэыл дэггэцIэлэным пае зэкIэхэми тызделэжьын фае, зы Iофышгэ тызыфэлажьэрэр. Илээс кьэс зэхьокIыныггэшIухэм тафэкIо.

Аужырэ илээсифтым тиматериальнэ базэ хэхьуаггэ. Арышгэ, непэ лъэагIэу тызынэсыггэм едггэхьун, сьд фэдэрэ лъэныкьокIи зытыушгэомбгьун фае, цIыфхэм медицинэ IэныIэггэу дэггэу ядггэггэотыным пае. Ары, тилэжьапкIэ зэрэмакIэм тиггэггэхьауыхьэу, зыгорэхэми тамыггэразэу мэхьу, ау хэти ежэ-ежьырэу кьыхыггэ мы сэнэхьатыр, тащыц пэпчгэ гушIыIэу ытыггэм фэггэпкьээн фае.

ТиIофышIэхэм зэкIэми сафэлъаIо сшIонггэу псауныггэ яIэнэу, насышIонхэу, яунаггэхэм мамыр арылтынэу.

— Тхьаггэггэпсэу, Казбек, гушIыIэггэу укьызэрэ-тфэхьуггэмкIэ, шьуимэфкI фэиI тэри тышгүфэггүшIо, шIоу шьIэр шьуиггэггэггэу шьуфэггэIо.

ЖАКIЭМЫКЬО Аминэт.

Сурэтхэр тезыхыггэр Iэшгынэ Аслъан.



НеврологиемкIэ отделением ипашгэу ВэкьэшIэ Аслъан.

отделением ифэггэуашгэм теггэу Iоф ышIэ хьумэ, сыда пIомэ мыхэм ялофшIэн хьыльэ дэд, ар зраггэцIэкIэрэм бэ елгытыггэр.

УрологиемкIэ отделением сымэджэщым 1975-рэ илээс кышгэзIуахыггэ ыкIи пащэу фашыггаггэ И.И. Бала-новыр. Илээс зэфэггэшхьафхэм мыщ ипэщэггэх А. Пэрэныкьор, Р. Джарымэкьор, 1989-рэ илээс кышгэгъжаггэу 2008-м нэс отделением пэщэныггэ дызэрехьаггэ В.И. Рогозиным. Мы мафэхэм а Iэ-натIэм Iут апшгэрэ категориэ зилэ врачэу А.П. Попель. Аужырэ илээсхэм отделением хэхьоныггэхэр ышIыггэх, джырэ нэс республикэм щамышIышгэтыггэ операциехэр джы мыщ дэггэу щашIых.

НейрохирургиемкIэ отделение 1974-рэ илээс кышгэгъжаггэ зыщыIэр. Ащ изэхэщэкIуаггэ ыкIи апэрэ пащэу илаггэ хирург Iэпэласэу Бгьошэ Инвербий. Илээс зэкIэлъыкIохэм отделением ипэщэггэ зэлъашIэрэ врачэу В.Ф. Потаповыр, мы мафэхэм В.М. Шатохиныр ары ащ ипашгэрэ. Отделением операцие хьылэхэр щашIых, врачэу чIэтхэм Iэпэлэсэныггэшхо ахэл.

«Отделение челюстно-лицевой и восстановительной хирургии» зыфатIорэр 1974-рэ илээс зэхьаггэ ыкIи пэщэныггэ дызэрехьаггэ СССР-м инароггэ врачэу В.П. Смолиным. Ащ ыуж а пшгэрылхьы аггэггэкIаггэ В.П. Кошелевым, С.С. Унэрэкьом, Ю.А. Жуковым, 2008-рэ илээс

сым кышгэгъжаггэу отделением ипаш Шышгьхэ Долэт.

1967-рэ илээс кышгэгъжаггэу тисымэджэщ иI неврологиемкIэ отделением Н.М. Мартыновар зипэщэггэр. Шэныггэ куу, клиническэ опыт зилэггэ врачэу ар щытыггэ, шIу-кIэ цIыфхэм агу кьэкIыжы. Нэужым отделением пэщэныггэ дызэрехьаггэ апшгэрэ категориэ зилэ врачэу И.С. Ивановам, 1990-рэ илээс кышгэгъжаггэу ащ ипаш врач Iэпэласэу ВэкьэшIэ Аслъан.

ГастронтерологиемкIэ ыкIи эндокринологиемкIэ кьулыкьу хэушгьафкIыггэ тисымэджэщ иIэ зыхьуггэр 1975-рэ илээс ары. Ащ иIофшIэн зэхьонэным фэггэггэ УФ-м изаслуженнэ врачэу Даур Сусаннэ. Нэужым ащ ипэщэггэх А.М. Хьуадэр, УФ-м изаслуженнэ врачэу Л.А. Джамырзэр, джы мы кьулыкьум хэхьоныггэ реггэшIы апшгэрэ категориэ зилэ врачэу Щ.А. Гьыщым.

Травматологиемрэ ортопедиемрэкIэ отделение 1979-рэ илээс кышгэггэу хьыггэм апэрэ пащэу фашыггаггэр апшгэрэ категориэ зилэ врачэу В.Н. Гончаровыр ары. Ащ ыуж илээс зэкIэлъыкIохэм ащ ипэщэггэ ЛыпщIэкьо Русьлан. Ар зэхэщэкIо Iэпэласэу, ныбжьыкIэхэм Iоф адишIэныр ипшгэрылхьэу зылыггэггэтыггэ, шьыпкьаггэ зыхэлгэ цIыфэу ары зэрэггэшIэрэр, ары лыггэныггэшхо зыкIыфашIырэри. 2005-рэ илээс кышгэгъжаггэу мы отделением ипаш Русьланэ ыггэггэггэ ХьутIыжэ

Тимур. Отделением непэ щашIых артроскопическэ операциехэр, эндопротезированиер, нэмыкIэхэри.

КардиологиемкIэ отделением игуггэу тшIы хьумэ, УФ-м изаслуженнэ врачэу В.И. Апаринам, С. Даурым ацIэхэр мыщ икьэжьапIэу зэрэщытхэр сыдиггэу кьэтIо. 1969-рэ илээс кышгэгъжаггэу мы отделением ипэщэггэх зигуггэу кьэтшIыггэ врачэу яIэлэсэныггэкIэ, яцIыфыггэкIэ тисымэджэщ итарихгэ дышгэ хьарыфхэмкIэ хэтхаггэхэр. 1995-рэ илээс кышгэгъжаггэу икIэлэггэггэжэггэхэм



ТравматологиемкIэ отделением ипашгэу ХьутIыжэ Тимур.

яIоф лъэггэкIуатэ АР-м псауныггэр кьэухьумэггэнымкIэ изаслуженнэ IофышIэу Бжы-хьэкьо Фатимэ.

НефрологиемкIэ отделение аужырэу кышгэггэу хьыггэхэм ащыщ. Ащ ипаш апшгэрэ категориэ зилэ врачэу Э. Брышур.

Льынтфэ хирургиемкIэ отделение тисымэджэщ иIэным икIэщэкIуаггэ медицинэ шIэныггэхэмкIэ кандидатэу, УФ-м изаслуженнэ врачэу Жэнэ Аскэр. Ары ащ иапэрэ пэщэггэри. КIэу медицинэ шIэныггэр зынасыггэр иIофшIэн щиггэггэггэным ар ренэу пылхьыггэтыггэ ыкIи кьыдэхьыггэтыггэ, гэггэхьэггэшIухэми ыцIэ япхыггэ. Отделением мы лъэхъаным ипаш апшгэрэ категориэ зилэ врачэу Борсэ Мухьамэд.



Льынтфэ хирургиемкIэ отделением ипашгэу Борсэ Мухьамэд.

КЪУЛЫКЪУКІЭМ ИОФШІЭН РИГЪЭЖЪАГЪ

2010-рэ илэсым имэлылфэгъу мазэ и 1-м къышгъэжъагъу Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм пенсионерхэм яфэло-фашІэхэр къафэгъэпсынкІэгъэным тегъэпсыхъагъу къеклоклызэ Іоф зышІэшт къулыкъу илэ хъугъэ. ПенсиехэмкІэ фондм иІофышІэхэр шэпхъэшІухэм адиштэрэ оборудование пэрыткІэ улэшыгъэ автомашинэу «Газелым» исхэу ти-республикэ ирайон гупчэхэм апэлудзыгъуу щыс псэупІэхэр къахъуагъэ, тинэж-Іужьхэм пен-сиехэм яхылылэгъэ упчІэу яІэхэмкІэ ІэпыІэгъу афэхуштых. Ащ фэдэ апэрэ дэкІыгъо Пен-сиехэмкІэ фондм и Къутамэ испециалистхэм мэфэкум Мыекьопэ районмкІэ станицэу Да-ховскэм щызэхашэгъагъ.

ПенсиехэмкІэ фондм и ГъэІорышІапІэу Мыекьопэ районм щылэм испециалистхэр къызэрэкІоштхэр зэхэзыхыгъэ пенсионерыбэ а мафэм къоджэ псэупІэм иадминистрације зычІэт унэм дэжъ къышцызэрэуагъагъ. Къеклоклызэ Іоф зышІэрэ къулыкъуу зэхашагъэм иІо-фышІэхэр автомашинэм ит оборудованием из-тегъэпсыхъан ыуж етыфэхкІэ, УФ-м Пен-сиехэмкІэ ифонд и Къутамэу АР-м щылэм ипа-щэу Къулэ Аскэрбый мыщ фэдэ дэкІыгъохэм пшъэрылгъэ шъхьалэу яІэм къытегушылагъ. Ащ къызэриуагъэмкІэ, фондм къулыкъуІэу зэ-хишагъэр зекІоныр къызэхылылэкІыхэрэмкІэ, гъот макІэ зилэ нэж-ІужьхэмкІэ Іэрыфэгъу дэдэ хъунэу щыт. Сыда плэмэ станицэм дэмыкІхэу, гъогупкІи амыгъэкІодэу, ядэжъ исхэу плэми хъунэу, зыгъэгумэкІырэ ІофыгъохэмкІэ фондм испециалистхэм зафагъэзэн альэкІышт. Графи-



кэу зэхагъэуагъэм темыкІхэу республикэм ит къоджэ псэупІэхэм ахэр адахъэхэзэ ашІышт.

Даховскэ къоджэ псэупІэм щызэхашэгъэгъэ дэкІыгъом изфэхысыжъхэм къызэрэгъэлъэгъуагъэмкІэ, мы мафэм псэупІэм фондм иІофышІэхэм пенсионер нэбгырэ 19-мэ яупчІэхэм джэуапхэр аратыжыгъэх, зы-гъэгумэкІырэ Іофыгъохэм купкІэу ахэлъыр агурагъэуагъ, агъэрэзагъэх. ГушыІэм пае, пен-сиехэрхэр зыгъэгумэкІыштыгъэхэм ащысхы пенснер къафэлъытжыгъэным пае лъэлу тхыт ятыгъэныр, ІофшІэнымкІэ стажэу яІэр уплэкІугъэныр, ТекІоныгъэм и Мафэу къэб-лагъэрэм ипэгъокІэу зэтыгъо ахыщэ тын яты-гъэным ифитыныгъэ зэрІэр къэзыушыхытырэ документхэр ПФР-м ІэкІэгъэхъэгъэнхэр, нэмыкІхэр.

1932-рэ илэсым къэхъугъэ Владимир Сер-геевым сэкъатныгъэ иІ. Ипенсие къызэрэ-фалытэгъэ шІыкІэр тэрэмэ зэригъашІэ шІоигъоу мы мафэм егъэблэгъэнэу ПФР-м зэ-хишцэгъагъэм къекІолІэгъагъ. Пенсионерым ехылылэгъэ къэбархэу компьютерым дэлъхэр агъэфедэхэзэ ипенсие къызэралытжыгъэ шІыкІэр гурагъэуагъ, агъэрэзагъэу ядэжъ кІожыгъэ. Джащ фэдэу адрэ пенсионерэу къэкІогагъэхэми зыгъэгумэкІыштыгъэхэ Іофыгъохэр охътэ кІэкІым зэшІахыгъэх, ПФР-м испециалистхэм къазэрафэразэхэр къалуагъ.

ЫпшъэкІэ къызэрэщытІуагъэм фэдэу, къеклоклызэ пенсионерхэм Іоф адэзышІэшт къулыкъуу ПФР-м зэхышагъэр Адыгеим адрэ ирайонхэми график гъэнэфагъэм тегъэпсы-кІыгъэу ащыІэшт. Ащ пае цыфхэм нахъ па-сэу макъэ арагъэІуэзэ ашІышт.

ЕЛБЭШЭ Руслан.



КІЭЛЭПІУХЭМ ЯСЕМИНАР

Биологическэ уплэкІлунхэм апылгъ институтэу къалэу Санкт-Петербург дэтым ис-пециалистхэр ти-республикэ къэкІуагъэх. Непэрэ щылаклэм къыхъхъыгъэ технологияІэхэр бгъэфедэхэзэ плуныгъэ ІофшІэныр зэрэзэхэпцэщытым фэгъэхыгъэ егъэджэ курсхэр ты-гуагъэ ахэм Адыгеим ит кІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэм яІофышІэхэм апае зэхашагъ. Іофтхъабзэм кІэщакІо фэхъугъ АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ.

Институтым икІэлэегъаджэу Дмитрий Крупиным къызэрэтиуагъэмкІэ, псауныгъэр къэхуымэгъэнымкІэ амалхэр гъэфедэгъэн-хэр, опыту аІэкІэлъымкІэ кІэлэцІыкІу ІыгыпІэхэм яІофышІэхэм адэгощэнхэр, мы еклІолаклэм шІуагъэу къытын ылэкІыштыр ахэм къагурыгъэІогъэныр пшъэрылгъэ шъхьалэу щыт. КІэлэцІыкІухэр гурыт еджапІэм фэгъэхъазыргъэнхэм фэгъэхъы-гъэ тхылхэу шІэныгъэлэжъу Александр Сметанкиным къыдигъэкІыгъэхэр агъэфед-эх. Егъэджэ-семинарыр ыпкІэ хэмылэу зэхашэ, ащ хэлэжъагъэхэм сертификатхэр ыкІи псауныгъэр къэхуымэгъэнымкІэ тех-нологияІэхэр къызыІотыкІырэ тхылхэр аратых.

Іофтхъабзэм пшъэрылгъэ шъхьалэу иІэр кІэлэцІыкІухэм япсауныгъэ изытет зэгъэ-шІэгъэныр ыкІи къэхуымэгъэныр, шІэны-гъэ куухэр зэрагъэгъотынымкІэ амалэу аІэкІэлхэр гъэунафыгъэнхэр, нэмыкІхэри.

Зигугъу къэтшІыгъэ институтыр илэс 22-рэ хъугъэу псауныгъэм ыкІи илэси 10 хъугъэу гъэсэныгъэм ясистемэхэм Іоф ашешІэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтыр тезыхыгъэр Іэшыгъэ Аслан.



КЪУАЛЪХЪЭ КЪАИХЫЗЭ КЪАУБЫТЫГЪ

АР-м ипрокуратурэ къызэритырэмкІэ, Адыгэ РеспубликэмкІэ МВД-м и ГИБДД икъулыкъушІэ иІоф мы мафэхэм Мые-кьопэ судым ыІуагъ.

2007-рэ илэсым гъэтха-пэм и 10-м Мыекьопэ къэлэ паркым дэжъ къулыкъуу щы-зыхыштыгъэ ДПС-м хэ-

тыгъэ инспектор шъхьалэу Жэнэ Адамэ водителэу шап-хъэхэр зыукъуагъэхэр къы-гъэуагъ. Ащ рІуагъ ахыщэ къыритымэ, административ-нэ пшъэдэкІыжъ зэрэрым-гъэхыштыр. Сомэ 1100-рэ шапхъэхэр зыукъогъэ води-телям къыІыхыгъ ыкІи ар ытІупщыжыгъ. Ау а чыплэ

дэдэм АР-мкІэ МВД-м иотде-лэу ежъ иІофышІэхэм альып-лърэм икъулыкъушІэхэм Жанэр аубытыгъ.

Іофыр Мыекьуапэ ипроку-ратурэ иследователъхэм зэха-фыгъ. Жэнэ Адамэ судым илэ-сищ условнэу тыригъагъ, зы илэсрэ органхэм Іоф ащишІэн фимытгъуи ыгъэнэфагъ.



ФэгъушІох

Адыгэ республикэ клиническэ сымэдджэ-щым иврач-кардиологэу Ащкъэнэ Тэмарэ щытхъуцІэу «АР-м псауныгъэм икъэхъу-мэнкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфи-Іорэр къыфагъэишоагъ. Ащ фэшІ Тэма-рэ фэгъушІох ятэу Мыхъамэт деджэагъэхэу, Джэджэагъэхэу гурыт еджапІэр къыдэзыухы-гъэхэу Гусэрыкьо Теуцожьрэ Тыгъэнгуащ-рэ. Ащкъэнэ Тэмарэ псауныгъэ пытэ иІэ-нэу, игъэхъагъэхэм ахыгъахъоу, насып-шІоу, шІоу щыІэр зэкІэ къыдэхъоу цы-Іэнэу ахэр фэлъаІох.

ТыфэгъушІо!

Хы ШІуцІэ Іушъом щыпсэурэ шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасэ ипрезидентум Кушъу Ибрахым Мурат ыкъом фэгъушІо ыныбжы илэс 50 зэрэхъугъэм фэшІ.

Кушъу Ибрахымэ ПсышІонэ, ТІонсэ районхэм ащы-зэхашцэрэ Іофтхъабзэхэм чанэу ахэлэжъэ, Адыгэ Хасэм хэтхэми, регионным щыпсэурэхэми ар зрашІэрэр цыф дэгъоу, цысэ зытхыныр плэкІынэу ары.

Ибрахымэ псауныгъэ пытэ, насып иІэнхэу, Іофэу ригъагъэхэрэм гъэхъагъэ ащишІынэу тыфэлъаІо.

Хы ШІуцІэ Іушъом щыпсэурэ шапсыгъэхэм я Адыгэ Хасэ итхъаматэу М. КІакІыхъу

САФЭРАЗ!

Псауныгъэм нахъ лъапІэ щыІэп. Ащ пыч зыфэхъуІэ, Алахъталэм ыуж, цыфым гугъапІэу къыфанэрэр врачыр ары.

Сэ непэ зигугъу къэсшІы шІоигъор Адыгэ республикэ клиническэ сымэдджэщым неврологиэмкІэ иотделение иврачэу ХьокІо Муслымэт. Сы-сымэдджэ хылыгъуу мыщ сы-кызычІэфэм, а бзылфыгъэр ары къысэлэзэнэу хъугъэр. Ащ сэ слъакъо сыкытыригъэу-цожыгъ, охътаби, кІочлаби къыстыригъэкІодагъ. Муслымэт исэнэхъат хэшІыкІышхо фыри. Сэ сизакъоп, палатэм къызди-лгыгъэхэми ащкІэ къыздыра-гъаштэ. А врачым ишІагъэкІэ, шыкур, непэ сипсауныгъэкІэ гумэкІышхо сІлэп.

Муслымэт «тхъауегъэпсэу-шхо» есІожы сшІоигъу. Псау-ныгъэ пытэ, насып иІэу бэрэ джыри псэунэу сыфэлъаІо.

Непэ амалэу сІлэр къызфэз-гъэфедэзэ, джыри зы бзылф-ыгъэ — Очэпшые щыщэу мы палатэм къыздилыгъэ Нэхэе Марыет — сызэрэфэразэр лызгъэлэсы сшІоигъу. Медици-нэм иІофышІэхэм ауж зи-шІогъэшхо къысэкІыгъэр, сыгу къыдэзыщэагъэр, чэщи мафи зыналэ къыстетыгъэр мы бзылф-ыгъэр ары. ИгукІэгъурэ ицыфыгъэрэ къакІэкІогъэ пса-пэр Алахъталэм къыритыжы-нэу, псауныгъэ пытэ иІэнэу сыфэлъаІо.

ТІЭШЪУ Сулимэт.

Джамбэчыи.

ТЕМЫР КАВКАЗЫР

ГЪУНАПКЪЭХЭМ АЩЫРЭХЪАТ

Абхъаз Республикэмрэ Къыб-лэ Осетиэмрэ якъэралыгъо гъунап-къэхэр къэгъэгъунэгъэнхэм пае Урысые Федерацием и Президент-тэу Дмитрий Медведевым ахэм япашэхэу Сергей Багапшрэ Эдуард Кокойтэрэ ззэгъыныгъэ задишІыгъагъэр мэлылфэгъум илэс мэхъу. Ззэгъыныгъэм къы-дилытэщтыгъэ къэралыгъо гъу-напкъэхэр гъэпытэгъэнхэм фэшІ Абхъазми Темыр Осетиemi якъулыкъухэу къэралыгъо щы-нэгъончъэным пылхэм яІорэ яшІэрэ зэхэлэу зэдэлэжъэнхэу. Къагъэгъунэрэ гъунапкъэхэм ащыщ хы ШІуцІэ Іушъом щыщэу Абхъазым фэгъэгъэ Іахыри.

Ззэгъыныгъэр икъоу зэдагъэ-цакІэ. Урысыем ыкІочІэ зэфэшъ-хъафхэр, Абхъазымрэ Темыр Осе-тиемрэ ягъунапкъэхэр къэзыгъэ-гъунэштхэ органхэр ежъ яехэу зэхашцфэкІэ, федеральнэ гупчэр ІэпыІэгъоу яІэшт.

АУМЫСЫХ

Москва метром къышхыгъэ тхъамыкІагъом ымыгъэгумэкІы-гъэ хэгъэгъушхом цыф къынагъэп. Столицэм имэрэу Юрий Лужко-вым эпнымыоу телеграммэхэр фа-гъэхых, лажэ зымыІэ цыфхэр террористхэм зэраукІыгъэхэр инэу агу къызэрэорэр ыкІи ахэм яІа-хыл гупсэхэм зрафэтхъаусыхэ-хэрэр ахэм арытхъагъэх.

Кавказым икІырэ телеграммэ-

хэри ахэм ахэлтых. Къэрэщэе-Щэрджэсым, Ингушетием япре-зидентхэм, Ростов хэкум игубер-натор атІупщыгъэхэм къащало террористхэр «зэцэкъагъэхэр» Москва закъоу зэрэшымытыр, напэ зымыІэхэр рэхъатныгъэр зэ-рээщэагъэкъоштым, цыфхэр хъа-лэ-балык зэрэхадзэщтхэм ыуж зэритхэр.

Темыр Кавказым щыщэу Мос-ква шеджэрэ студентхэр мы ма-фэхэм цыфхэр зыщыкІодыгъэхэ чыплэм къэгъагъэхэр алыгъэу къекІуалІэх, улагъэхэр зытыра-щагъэхэу сымэдджэщхэм ачІэлъ-хэм апае нэбгырэ 300 фэдизмэ лъы атыгъ.

САКЪЫХ

Ингушетием и Президентэу Юнусбек Евкуровым хэгъэгъу кІоцІ Іофхэм апылгъ органхэм яІофы-шІэхэм атыригъэпытыхъагъ цыф-хэр къэхуымэгъэнхэмкІэ загъэча-нынэу. Мы мафэхэм анахъэу анаІэ зытырагъэтыхэрэр еджапІэхэр, сымэдджэщхэр, бэдзэршІыпІэхэр арых. ЦыфхэмкІэ щынэгъон-чъэу щытыным пае общественнэ транспортыр ауплэкІу.

Ю. Евкуровым республикэм щыхъурэ псэум афэгъэхыгъэ къэбархэр сыхъат пэпчъ къы-ІэкІахъэхэу ыгъэпсыгъ. Москва къышхыгъэу терактым фэдэхэм цыфхэр зэрашаухъумэщтхэм рес-публикэм инэу анаІэ щытыра-гъэты.

(Тикорр.).



(Къызыкълъыкlorэр
мэлыльфэгъум и 1-м
кыдэкъыгъэ номерым ит).

7) Ти Правительствэ нэчалы-
никэу афигъуцугъэм ыlorэр
ашэнэу ыкIи

8) УхъумэкIо тхылъэу ара-
тыгъэхэр ильэс къэс, гъэр
къысхыаным, кIэу зблэ-
хунхэу. Мыхэр зымыгъэца-
кIэхэрэр къытэмышIунхэм
пылхэу ыкIи тидзэхэм ахэм
афамыгъэгъунэу. Шыпкъэм-
кIи, Кавказ линием Iуль дзэхэм
яIэ Командующ Зиусхъаным
къызэрэшIошIыркIэ, мы-
пхъэшэ дэдэхэу ыкIи хъазырэу
бгырысмэ яхэбзэм апэшIуе-
мыкIоуи ары, я 7-рэ пунктыр
зыхэбгъэкIыкIэ, ащ къыхэкIэу
мыхэр экIэ Бгырысхэу къы-
тэмышIугъэ хъэлкхэм яхы-
ллагъэхэм хъунэу ары. Арэу
щыт нахь мышIэми, къушхъэ
шъолъырым мамыр пытэр
щыгъэпсыгъэнымкIэ охътэл
тешIэмэ нахышIу хъунымкIэ
мы Iофыгъохэм уицыхъэ ате-
лынкIэу хъурэп, ыпэрэ ильэсхэм
дэгъоу ар къагъэлъэгъуагъ:
сид фэдизрэ а Iофыгъохэр афа-
гъэнэфагъэх нахь мышIэми,
кIэхэу афэхъугъэр зы, охътэ
тIэкIу зытешIэкIэ нэчалыствэм
зиуIэшныи ишIэн ышIэн фаеу
къекIы зэпыт. Мы охътэ бла-
гъэхэм шыпкъагъэ къытфы-
зилэ Бгырыс лъэпкъхэм IэкIоцI
хэбзэ тэрэз зафэтымыгъэпсы-
кIэ, Iофыгъохэу афэдгъэнэфа-
гъэхэр афэгъэцкIэжышIтхэп,
ыпэрэ ильэсхэм къытфы-
шыгъэ дэдэм тылукIэжышIт.
МышIкIэ тищылэгъэ пстэуми
хэнагъэ сымышIэу ыкIи ахэм
шIуагъэу къаекIэкIоштым
игъэкIотыгъэу сыкъытегушылэ
сIоу мы чIыплэм сыщезгъэу-
кIы хъаштэп, Шъо, СильанIу Си-
нэф, шъуиIызын хэмылэу. Ау
Император Зиусхъаным зи-
гугъу къэсшыгъэ лъэпкъхэм
ялIыкIохэр къызынэхэкIэ, зэ-
кIэри нахь тэрэзэу къэлэгъ-
гошIт, зэIукIэгъур зэрэкIо-
штыр нахь къэнэфэшт.

ИкIэхум сыолъэлунэу еску
сшIоигъу, СильанIу Синэф,
Император Зиусхъаным си-
хъэлк фэшI гугъэ-гушIу ыкIи
гупшысэ Лъагэхэр ыгу зэрэ-
фильхэр къызгурыIозэ, Па-
чыхъэм осэшхоу сз къысфи-
шырэр зэхасшIээ, спшъэ къы-
рилъхъагъэр зэрэгъэцкIэ-
штым сIуацIэ зресхыилэ-
штыр, Зиусхъан Лъагэу Импе-
ратор Нэфым имурад сызэрэ-
фэшъыпкъэщтыр сфылгы-
бгъэлэсыжынэу.

Флигель-адъютант полков-
никэу Хъан Гирей. Маим и 19
маф, 1837-рэ ильэс.

Ти Къушхъэ КъопцIэжымэ
жыбгъэшхо дэдэхэр джыри
ащызэкIэкIэпшы... Жыое
жыбгъэшхо дэдэ шыпкъэх.
Къушхъэ тIуакIэхэр къызэ-
пагъэджжыхьыхэу. БэшIа-
гъэп къушхъэмэ чIыгушIумрэ
къэкIыхэрэмрэ ятхэ Шъозэ-
решъ къарипэсыгъэ гъэбжъумэ
ошъулэ пшэ шIуцIэу къа-
шхъэшъуцохэрэр елбэтмар-
джышхомкIэ ошъукъутэ топ-
хэмкIэ зызбгырауащыгъэ-
хэр. Ыы, ежъ топмэ гъучI
ошъур чIыгу джы тырапхъан-
кIэ... топ къызэрыкIохэп, ацIэм
фэдэр ашхъ... ситхъэ лъапI.
Ильа, шъуитхъэ илIыкIохэм, еу
Iоу, зыкъырагъэхы, зыкъыра-
гъэхы, «подъезжают без бо-
язни», анэмIэу гупшысэшхом
зэльештэх, къынымыгъуаекIэ
егупшысэх, ашхъэ зэпакIэу,

НАРОДНЭ ПИСАТЕЛЭУ ЦУЕКЪО ЮНЫС ИЛЬЭС 70-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКИ

Кавказым къырыкIоштым пае
сыгугъэрэп ащ иблэкIыгъэрэ
инепэрэ мафэрэ. ЛыкIомэ
ащыщ горэм мырзуштэу къа-
бзэу къыжэдзэгъы: «...причи-
ной, побуждавшей Россию
вмешиваться в изначально
внутренние по сути конфликты
на Северном Кавказе, была на-
беговая система, реально угро-
жавшая целостности импе-
рии...» «Аенасын, тарихълэжъ-
кIэ ащ сид къыфэт!» укыхъэ-
куукIыштгъагъэ, сигъэшIон,
орыгъэми. Ау укыхъэмыку-
укIыштыгъэнкIи мэху. Гушылэу
пшIыгъагъэхэр сыгу къэкIы-
жыгъэхэш ары, ары шъха-
ем, «гъагъэм» уасэ иIэп.



ЦУЕКЪО ЮНЫС

КЪАДЫРБЭЧ ИБЭЩШЫГЪ

Тарихъ романым щыщ пычыгъохэр

«Ахэм (черкесмэ — **Цу. Ю.**)
ябэдджэшIагъэмэ афэгъэхыгъэ
IорIотэжъхэу мы лъэныкъом
къыщекIокIырэр гъунэнчъ.
Ахэм тэтархэм Iашэр къазэрэ-
Iахыгъагъэм фэдэу Iэшэнчъэ
ошIыфэхэ нэс рыбгъэлэсэнхэу
зыпары шIыкIэ шыIэп...»

СшIэрэп, Пушкин, ар о нахь
пшIэн, оры арэуштэу зыпхырэ.
Птхыштыгъэ. Мыдрэр зыжэ
къыдзэгъэр джырэ тарихъ-
лэжымэ ащыщ. ГурыIогъоджэ
хъазырынкIи енгугъагъэ, ым?
Адрэ игъусэм къыфидэрэп:
«...считать их (набег — **Цу. Ю.**)
причиной большой, продолжи-
тельной Кавказской войны ос-
нований нет. Тем, что объек-
тами набегов кавказцев не
были Москва, Калуга, Рязань
или Воронеж. Набег, которые
велись в ходе войны, были
внешним выражением сложных
процессов внутреннего поряд-
ка...» Джары хъухэрэр, Алек-
сандр Сергеевич, чIыналгъэу
щылэ пстэумэ ташызбгыры-
тэкъугъ нахь мышIэми, экIэми
тызыкIалэр Пегъымбар Нухъэр
ары. МышIэ-шъхъугъэ IофкIэ.
ПшIэхэнэп! Ым, Тхъэшхор хъ-
укъорэп ало шъхаем. Ым, Тхъэ
Зэкъошхоу экIэ дунаим тетыр
къэзыгъэшIыгъэр. Мо къыз-
фэсIуагъэм етIани игушылэ
къыпигъэхъагъ: «Колониаль-
ная активность России разви-
валась с XVI века циклично,
волнообразно, достигнув куль-
минации в 60-80-е годы».

Ичхур, къысфэгъэгъу, мо
нэбгыритIум яздэгъушылэгъу
сэри моуштэу къыхэзгъахъо
сшIоигъу: ары тарихым ишъ-
рэхъышхо зэрэпхырыкIыгъэр
шъхаем, я XX-рэ лIэшIэгъум
ия 90-рэ ильэсмэ якульминация
адэ? ЗэгъэпшэгъошIу тфэ-
хъушIтхэ ахэр? Сыгугъэрэп,
зысхъан гукIэгъушылху. Сы-
гугъэрэп! Ар нахь лъэгъу. Лъэ-
гэ дэд! ПтхъакIумэ пIэ ипIу-
жыгъэкIи мэханэ иIэп —
МИГ-мэ яреактивнэ турбинэхэм
яшIу мэхъаджэ зэпыурэп. Топ
лъэш зэхэтмэ ягъохъо, «катю-
шэ» мэшIобымэ ябыу макъи
ары... ЕтIанэ чэщ къызыхъукIэ,
телевизор пашхъэмэ енэ-
рал пхъэшэжъхэр, брифинг

ахэм зыщырапхъыхъэрэ?!
Суперлэмпас шъуамбгъохэр
зигъончэджыбгъухэм атеда-
гъэхэм зэхэгъуцогъэ тхыгъэм
къызэригъэлъагъорэмкIэ, «уз
Iаер къызышIытэджыгъэ» шъо-
лырым инагъэр зи арыхэп,
Ингушетиери зэрэхэтэу, квад-
рат килэметрэ мин пшIы-
кIубгъу фэдиз мэху ныIэп!

Арын фае къащышIырэр,
урысмэ зэраIоу: хымэ цыфхэр
къытшышынэнхэм пае тэтые-
мэ тIо, ым? Ащ фэдиз ибагъэрэ
«лIэблэнэжъхэр» зычIыплэ
щысхэмэ, шъхабэ тыхъуни
алорэп... Сэ слорэр нэфэшхъаф:
мо рахъэджыхъэрэр, лъэпсэн-
чъэ ашIыхэрэр, зэман Хъан
Гирей, нэмыкI цыф гъэсагъэ-
хэр, бгырысхэр, Урысыем зэ-
рэгъохъагъэхэм фэдэхэу джы-
ри державышхом фэшъыпкъэ
гвардии тегъэпсыхъагъэу къо-
уцогъагъэхэмэ, хымэ хэгъэу
цыфхэр нахь къытшышын-
нэштыгъэх. Олахъэ къытшышын-
нэштыгъэх. Советкэм ильэ-
хъан арыба зэрэщытыгъэр!
Бэхэр боу гвардейцэ къулы-
къушIэ бэлахъыжыгъэх, ым?!
Адэ хэт ар зылажъэр, экIэми
здытти державышхом кIэры-
зычыгъэхэр? Гозыгъэзыгъэхэр
къаIолъ! Тыда ар къысшежъа-
гъэр? Тауштэу хъун ыльэкIы-
гъа? Ей! Хыкум атезышIы-
хъагъэр?

...Усэзэхэлъхъэ цIэрыIом
ыбгъэгъу нэкы-пшIэкы дэд,
ишIугъошны хъопсэгъошху.
Къушхъэ КъопцIэжымэ ялэпс
IэшIу арэу къэзыгъэкIэжы-
гъэри. Шыкур. Мызэгъэгурэ
къэкIогъуми, уятэпсмэ, тамэ
къыгуиэгъэлагъ. Ылэгъугъэ-
пэкIэкIыгъэмэ къагъэгъушхуагъ:
империем иIаш, идзэхэм ахэт
зэолIхэу гур зыщэфрэр. Ары,
зэолIмэ щыни гукIоди зилIэу-
жыгъор ашIэрэп. Ежъри, Пуш-
кинри, лъэшэу ащыгушIукIыгъ.
Адэ! Мары урысыдзэу зыхэ-
тыгъэм Тыркуем итемыркъо-
кIыпIэ гъэзагъэу чIыгу шIу-
клае, мышэхъумэ, къызуэгъу.
Ермэл къэлэжъ-пытапIэри, Эр-
зерум къэлэжъи, аштагъэба!
Зыпары рагъэлэуагъэп. Арыба,
хымэ лъэныкъом зыщэлэм
урыс-усэзэхэлъхъэр зэхъокIы-

ныгъэ горэ ыгукIэ зэхышIэ-
жыгъэ, шыIэкIэ инэу, нэм фэ-
мыплэу ыпашхъэ къиуцуа-
гъэм къыкIигъэщтагъэ пIонэу!
Пушкин! Пушкин!

Ыпкыинэ-лынэхэмкIэ анахь
шIолъэплагъэр иныбджэгъужъ-
мэ янэпэлэгъу, шыпкъэмэ.
Ыгу къырагъэхъажыгъэ джы-
ри. Бэдэд мы лъыгъэчъэ заом
ар зыщылукIагъэр. Гупсэ-псэ-
хатIэу IаплIкIорэгъкIэ адрэми
къызтырагъэнагъэ шыIэп. Нэ-
IосакIэу ащи нахыбэжъ игъо-
гупэ къышIытеуцуагъэхэри,
нэшIо-гушIо шIагъохэу. Адэ!
Тхъэм зэриIожынэу, зэрэмы-
гугъэгъагъэу, ыгукIи ина-
мыскIи къагъэкIэрэкIэжыгъэ,

гъотыжъэу, хъаблэри къыпэ-
Iутхэри лъэшэу зэрэзпыгъэ-
Iыгъагъэхэр. Урысыем иусэ-
зэхэлъхъэ цIэрыIошхо ышыпху
къыфэтхъаусыхъэ ашIоигъу
зэкIэми. Хымэ чIыгу хъадэ-
гъэшхо иI... Сыгу къызэхэ-
къузэ, сфэмышIочыжыным
нигъэсэу къызэхэпIыгIэ шъха-
ем, сатырмэ сарымыкIон сфэ-
лэкIырэр, зэп, тIоп, гугъум
зыкызызэпыригъазэ къэс, тхы-
лыр къызэгъосхъэ: «Зытэт шып-
кър къэпIон хъумэ, 1862-м
къышIэгъэжъагъэ дунэе нэфы-
нэр ащ зымылэгъужыкIырэр
ыкIи лъэбэкъу заны ыдзыжын
зымылэкIырэр...» КъепIытIы-
пэ гур занкIэу! Ольга... тхы-
мамыкIэгущ... Инасып гущэ пэ-
рэхъуджагъэ, къытефагъэр
къиншъчышху. Анахь зыщи-
щылэгъэ дэдэм ныкылыфы-
гъэ джэдэшхор, а-ей, IэкIэзыгъ,
кIэгъэкъон цыхъэшIэгъушхоу
иIагъэр; ей-ей, Iэпызыгъэ
шыпкъэ Александр, шынахы-
кIэшхо гупцIэнэжъыр, моу «гро-
матное явлениеу» зэкIэми зи-
гугъу ашIыштыгъэр; арыба,
сид тиамал, мы дунэе къэ-
рарынчъэжъ тхъасилэжъ-тхъэ-
цэжъыр къызибгынагъэр бэ-
шIэгъэ дэд...

Дунаим инэф хэны зыщы-
фэхъугъэр ары Ольга Сергеев-
нами ичIэнагъэ нахь къызе-
хылытэкIырэр, ей. Мы лъэхъэ-
нэ зэжъум зынахь кIыхъэ Уры-
сые империем итарихъ къыри-
мыубытэгъэ заор, Къыблэ лъэ-
ныкъом щыкIорэр, Урыс-кав-
каз заор, иухыплэ, иухыплэ-
зэтеуцопIэ шыпкъэ къынэ-
сыгъагъ. Кавказым иузеун гъу-
нэм нэсыштыгъэ, нахь тэрэзэу
къэпIон хъумэ, Михаил Пшы-
шор арыгъэ Глауэнкоманду-
щэу IэнатIэм Iутыгъэр...

Ари ушэтынэу Тхъэм
ынэтIэгъу къыфыритхэгъагъэу
къычIэкIын, мы лъэхъэнэ дэдэм
моднэшхоу къежъэгъэ спери-
тизмэм, дунаим ехыжыгъэм
ыпсэ цыкIу Iэпышэгъу пшIын
плъэкIыным ишIошхъуныгъэ,
зыритыгъагъ: насыпшIоуи
зыщыхъужыштыгъэ — шIу
ыльэгъурэ шынахыкIэм иныб-
жыкIу зыщыфаем къыфэкIо!
Адэ! Шъхах ышIэрэп адрэми.
ЕгъэшыкышIэгъэ дэдэу слорэп,
мы лъэхъэнэ Iэпэ-цыпэхэм:
«Пшызэ зэпырыдзыгъэ черкес-
хэм ячIыгу укъэбзыгъэхэм къэ-
зэкъэ станицэ 45-рэ арагъэтIыс-
хъагъ, пстэумкIи ахэм унэгъо
5445-рэ ашэпсэу. «МодкIэ, хы
ШIуцIэ Iушъом ашыгъум чIы-
пIэрыс адыгэхэм яхъадэхэр
Iуфэжъхэрэп. Ары, а лъэхъэнэ
дэдэм... бзылфыгъэ насыпшын-
чъэм, нахыбэ хэмыфэжынэу
уцуагъэм, Iэимылэжъэу, ыш
иныбжыкIу къыфакIоштыгъэ:
пстэури къыфиIуатэштыгъэн
фае, ым, нэфэшхъаф къэбар
гомыIухэри, ым? Гушылэм
фэшI, «мо лъыгъэчъэ тхъамы-
кIэгъошхом хуфэгъэ ныхэм
(адыгэ — **Цу. Ю.**) ясабийхэм
ашхъэхэр ежъ-ежъырхэу акъу-
тэхэу бэрэ къызэрэхэкIышты-
гъэр...» урысхэм алэкламыгъэ-
хъанхэу аIозэ. Е, мыдэ, «хъэлкэ
цыкIу пчыагъэхэр ыкIи лъэп-
къыбэхэр лъэпсэкIодэу зэрэра-
гъэкIодыкIыгъэхэм ыкIи чIы-
шхъэм зэрэтырагъэкIодыкIы-
гъэхэм» ягугъу къыфишIы-
гъэмэ зыгорэкIэ? ПшIэхэнэп!
ЗылымыIэсрэ щымыIэжъыр,
псэ цыкIур, тыди лъылэсэу ало,
мышху-зымыхъурэм, шыпху
кIэсэ хъафизэм къыфиIотэн
икъун ыльэгъунба, хъау,
ышIэнба джы, ей?!

(Джыри къыкIэлъыкIошты).



Дышъэ медальхэр къытфэшлэтых

(Апэрэ нэклуб. кыщещэс).

Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ Адыгеим ибэнэкуитф хэт. АР-м гэсэныгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ и Министерствэ и СДЮСШОР иеджаклохэу, УФ-м ыкIи АР-м ячемпионхэу Шевченко Иван илээс 11 ыныбж, Стлэшъу Ислъам 13-м



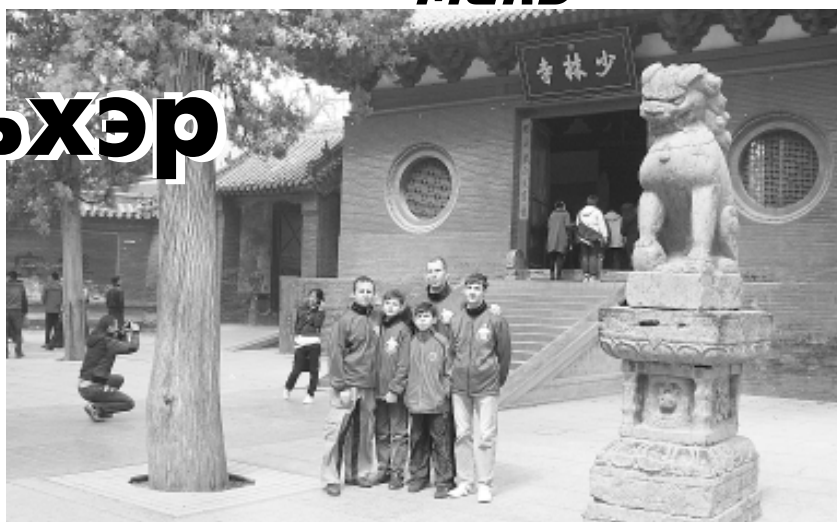
ит, Стлэшъу Ерстэм — илээс 16, Рубинчик Даниил илээс 25-рэ ыныбж. Зэнэкьокъухэм тренер-клэлэгъаджэу Васильченко Владимир ихъазырыныгъэ ащиуплэгъэ, тыжыны медальхэр къыдыхыгъэх.

Дунэ зэлулэгъухэр ушум ипрограммэ хэхъэрэ «Таолу» зыфиорэмклэ зэхашэгъагъэх. Iашэр алыгъэу ушум икомплексхэр къагъэлэгъагъэх, Iашэр амылгъэуи зэнэкьокъугъэх. Мэфиплым къыклоцI Гонконг испортзалышхо спортсменхэм ялэпIэсэныгъэ къышагъэлэгъагъэх.

Акробатикэмклэ зэнэкьокъугъэх, жэкIэф хъугъэ спортсменхэу зыныбж хэкIотагъэхэм Iашэр алыгъэу зызэрагъэчэрэгъуштыгъэр, бзылфыгъэхэри зэлулэгъүмэ зэрахэлэжыагъэхэр гэшлэгъоныгъэх. Гонконг боевикхэу къагъэлэгъагъэрэмэ якъал. ЗэлышIэрэ актерхэу Брюс Ли, Джеки Чан, нэмыкIхэри мыщ шапIугъэх.

Шытхъур къытфэзыхыгъэхэр

Стлэшъу Ислъам дышъэу медалищ, зы тыжыны медаль къыфа-



гъэшъошагъэх. Шевченко Иван дышъэу медали 2, тыжыныу 1 кыыхыгъэх. Стлэшъу Ерстэм зы дышъэ медаль, тыжыны медали 2, джэрзэу 1 кыфагъэшъошагъэх. Рубинчик Даниил дышъэ, тыжыны, джэрз медаль зырыз кыыхыгъэх. Тренер-клэлэгъаджэу Владимир Васильченкэр зэнэкьокъүмэ яплыгъэ ыгъасэрэмэ медальхэр къызэрэхыхэрэр лъэшэу гуапэ шыхъугъ. Ежымы бэнаплэм зехъэм, Iогъогогъо тыжыны медаль къыфагъэшъошагъ.

Тиспортсменхэр Китаим зэкIохэм хэгъэгүм итарихъ, икультурэ япхыгъэ чыплэ дахэхэр, Китаим зэлышIэрэ идэпкъ зэрагъэлэгъугъэх, сурэтхэр атырахыгъэх. Ушум пылгъ тренерхэм, ныбжыкIэхэм алукагъэх.

Адыгеим ибатырхэр Китаим зэрэкуагъэхэр, зэнэкьокъухэм зэрэхэлэжыагъэхэр егъашIи ащыгъу-

пшэжыштытэп. Тиспортсменхэр лъэшэу афэразэх мылгукIэ Iэпы-лэгъу къафэхъухи, гъогу чыжыэм тэзышагъэхэм. АР-м и Премьер-министр игуадзэу Алексей Петрусенкэм, АР-м физкультурэмклэ ыкIи спортымклэ и Комитет итхьаматэу Хьасанкьо Муратэ, республикэм и Апшъэрэ суд итхьаматэу Трэхъо Аслъан, республикэ СДЮСШОР-м итхьаматэу ХьакIэмзыз Аслъан, Парламентым и Тхьаматэ игуадзэу Сапый Вячеслав, нэмыкIхэми «тхьашъуге-гъэпсэу» гэзетымклэ араIожы ашIоигъу.

Дышъэ медальхэр абгъэ кыыхэ-лыдыкIэу республикэм къэзыгъэ-зэжыгъэ батырхэм лIыгъэ шыпкъэ зэрэхыагъ. Шьопсэу, тиспортсменхэр! Къэшъухырэ медальхэмклэ Адыгеим ищытхъу шьолуатэ, ныбжыкIэхэм шысэ шъуафэхъушъ, тэшъогъэгъушхо.

ТЕАТРЭМРЭ ШЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Ахъщэм зэкIэри елытыгъа?

«Сомэ мин 600». Шэртэнэ Аскэрбий ипъесэ техыгъэ спектаклэу Хьакъуй Аслъан Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ шигъэуцугъэм джары зэреджагъэр.

«Ащэрэмрэ къэзыщэхэрэмрэ» ылоу пьесэу зигугъу къэтшыгъэм техыгъэ спектаклэр 1969-рэ илээсым режиссерэу КIурашынэ Аскэрбий театрэ шигъэуцугъагъ. Непэрэ шыIэклэ-псэукIэм нахъ диштэу спектаклэр А. Хьакъуим ыгъэуцужыгъ.

Унагъом цIыф пчъагъэу исым елытыгъэу хэбзIахъхэр ытынхэ фае, ау IофшIэн къуаджэм шагъотырэп. Ахъщэ къэгъэхъапIэ уимыIэу сыдзущтэу хэбзIахъыр игъом птыштэ? ЛIыжымырэ ныомрэ егъэзыгъэх, ахъщэр къызэрагъотыштыр ашIэрэп. Рольхэр Уджыхъу Марыетрэ Уарпэкъо Аслъанрэ къашIы. Зидэклогъу пшъашъэу унагъом исым тхьагъэпцыгъэклэ хэкIыпIэ къегъоты. КъылыкIорэ псэлыхъохэм тхьамати, сатыушIи, ефэнди ахэт. Пшъашъэм ыгу зымы фызэIуи-хырэп, ролым Батыжъ Фатим фэ-

гъэзагъэр. Псэлыхъохэм яшъхъэгъусэхэм пшъашъэр аIокIэ, егъэплэгъух, ялIыхэм адэкIощтэу арегъоты, егъэщынэх. Сомэ мин 200 зырыз зэкIэ бзылфыгъэхэм пшъашъэм къалихи, яшъхъэгъусэхэм адэмыкIощтэу ариIуагъ.

Ефэндым нэчыхъ ытхызэ цIыфхэм ахъщэр къалэкIехы, сатыушIыр щэф-щэжыным пылгышъ, зэшIокI иI, ау мэкъүмэщышIэ къызэрыкIом иIофхэр нахъ хылыгъэх. Демократием шыIэныгъэм зыщи-ушъомбгъоу тэлытэми, цIыфхэм япсэукIэ узыгъэгүмэкIынэу хэлъагъорэр макIэп. Спектаклэр ко-

медие жанрэм дештэми, унагъор зэрэбгъэпытэщтым, къоджэ псэукIэм гукIэ уахещэ, зэфэхысыжхэр уегъэшIых.

КIыкI Юрэ, Джолэкъо Рэщы-

дэ, КIэмэщ Разыет, Зыхъэ Мэлайчэт, Ацумыжъ Тембот, артистхэм зэкIэми ярольхэр дэгъоу къызэралIыхэрэм ишIуагъэклэ спектаклэм еплгыгъошIу.

Сурэтым итхэр: спектаклэу «Сомэ мин 600»-м хэлэжыгъэ артистхэу КIыкI Юр, Батыжъ Фатим, Уджыхъу Марыет.



Футбол. А. Абрамовым и Кубок

Непэ къэнэфэшт

Адыгеим ифутболист цIэрыIощтыгъэу Анатолий Абрамовым и Кубок икыдэхын фэгъэхыгъэ ешIэгъухэр непэ аухыштых. Стадионэу «Юностым» «Приставхэмрэ» «Регионгазымрэ» финалым шыздешIэштых.

Зэнэкьокъухэм ясудья шъхьалэу Пэнэшъу Мыхьамодэ тызэрэщи-гъэгъозагъэу, командэхэр клэух зэлулэгъүм фэхъазырых. «Приставхэм» апэрэ чIыплэр къыдахышты спортым хэшIыкI фызиIэмэ алытэми, «Регионгазыми» опыт зиIэ футболистхэри щешIэштых. Кубокыр хэт ыхыштытэми, финалыр гэшIэгъоны хъуштытэу тэгугъэ.

Финал ешIэгъур сыхъатыр 12-м стадионэу «Юностым» шаублэшт. Футболыр зикIасэхэр зэлулэгъүм еплгыныхэу зэхэщакIомэ къырагъэблагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетыр къызэриухыгъэр къэзыушыхъатырэ дипломэу ВСГ 2978084-р зытэгъу Хьурмэ Саидэ Руслан ыпхъум къыратыгъагъэу шIокIодыгъэм кIуачIэ имыIэжыу лыгъэгъэнэу.

Нэклубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбий.

Баскетбол. Апшъэрэ купыр

ЕшIэгъу шъхьалэхэр къэнагъэх

«Эльбрус» Щэрджэскъал — «Динамо» Мыекъуапэ — 103:100.
Гъэтхапэм и 31-м Щэрджэскъалэ шыздешIагъэх.

Мыекъуапэ икомандэ хэгъэгүм изэнэкьокъу я 4-рэ чIыплэр къышдыдихыгъ, медальхэм афэбэнэнэу зегъэхъазыры. Ащ фэшI опыт ин зиIэ футболистхэу Сергей Ивановымрэ Валерий Кубраковымрэ Щэрджэскъалэ щешIагъэхэп. «Динамэм» итренер шъхьалэу Андрей Синельниковым баскетболист ныбжыкIэхэр ригъэшIагъэх.

Мэлылфэгъу мазэм и 12 — 14-м финалым хэфагъэхэр зы къалэ шыздэлулэгъэхэ, апэрэ чIыплэхэм афэбэнэштых. Мы мафэхэм «Динамэм» хэгъэгүм икIэух ешIэгъухэм зафегъэхъазыры.

Гуманитар шIэныгъэмэ я Адыгэ республикэ институт гухэкIышхо шыхъоу макъэ къегъэIу институтым инаучнэ IофшIэу Шъхьэлэхъо Дарико Сэфэр ыпхъум янэ зэрэщымыIэжымыкIэ. Институтым иIофшIэхэр шымыIэжыым иIахылыхэм афэтхъаусыхэх.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Къыдзыгъэклэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ Iофхэмклэ, IэкIыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмклэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редакциер
зыдэшыIэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм иаптэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зы-хырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием хэутын Iофхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкIи зэлы-IэсыкIэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шIапI, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыхиу-тыхэрэм мышгып-къагъэу къахафэ-хэрэмклэ къэзыт-хыгъэхэм пшъэдэ-кIыжъ ахы. Къа-тхэхэрэмрэ гъэзе-тым шылажыагъэ-рэмрэ яеплгыкIэ зэтемыфэн ылгэ-кIышт. Гъэзет-еджэхэм къыт-фагъэхырэ тхы-гъэхэр зэхэтфы-хэрэп ыкIи къэ-зытхыгъэхэм аIэкIэдгъэхъа-жыыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
6171
Индексхэр
52161
52162
Зак. 899**

Хэутыным узшыкIэтхэнэу шыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00